

KIRIES

APRIL

LETO 1938

ŠTEV. 4

» KRES«, GLASILO SLOVENSКИH FANTOV, GLASILO ZVEZE FANTOVSKIH ODSEKOV V LJUBLJANI. — Izhaja 1. vsakega meseca. — Izdaja in tiska Misijonska tiskarna, Groblje - Domžale (predstavnik Jožko Godina, Groblje, p. Domžale). — Urejuje Slavko Tršinar, Ljubljana. — Za uredništvo odgovarja Jožko Godina, Groblje, p. Domžale. — R o k o p i s i se pošiljajo na naslov: Uredništvo Kresa, Ljubljana, Vodovodna 24. — U p r a v a : Misijonska tiskarna, Groblje, p. Domžale. Čekovni rač.: Misijonska tiskarna (z značko »Kres«) štev. 15.730. — N a r o č n i n a : letno din 20, pod skupnim ovitkom din 18.

Anže

Povest. — Norveški pisal Björnstjerne Björnson. — Poslovenil Ivan Čampa.

Tretje poglavje. (Nadaljevanje.)

Marjeta se je kljub vsej svoji skrbljivosti prav dobro počutila; imela je cvetoč obraz in prikupne velike oči, ki so se zdele radi temnih kolobarjev še večje. Njene ustnice so bile polne in okrogli obraz je bil videti svež in krepak, čeprav ni imela v sebi bogve koliko moči. V tem času je bilo videti, da se počuti vse bolje kot kdaj prej in kot je imela navado, je pri delu neprestano pela.

Poleti pa se je nekega nedeljskega popoldneva primerilo, da sta se oče in sin odpravila gledat, kako bo kaj z letošnjim pridelkom. Anže je veselo skakal okrog očeta in streljal s svojim fičafajem. Naredil mu ga je bil Matic. Tako sta polagoma prišla prav do poti, ki pelje od Sv. Trojice proti Ravniku. Matic je sedel na kamen ob cesti in se prepustil svojim mislim, deček pa se je podil za svojimi pšicami v smeri proti cerkvi. Ko je tako-le veselo skakljal, je nenadoma postal, kot bi nečemu prisluhnil. »Oče, harmoniko slišim!« Zdaj je tudi Matic prisluhnil, čuti je bilo zvoke godbe, ki so se od časa do časa gubili v divjih klicih in vpitju, in neprestano ropotanje koles in peketanje kopit; bil je svatbeni sprevod, ki se je vračal iz cerkve. »Sèm, fantè!« je zaklical oče in Anže je po glasu spoznal, da se mora podvizati. Oče se je urno dvignil in se skril za velik grm; sin je hitel za njim. — »Ne sèm, tja!« Dečko se je hitro potuhnil za neki grm. Vrsta vóz se je že prikazala iz bréžja; v divjem diru so se bližali; konji so bili vsi penasti, pijani ljudje pa so vpili in vriskali. Oče in sin sta štela voz za vozom; vsega skupaj jih je bilo štirinajst. V prvem sta sedela dva godca in daleč okrog se je razlegala v suhem vremenu poročna koračnica: na kozlu je sedel fant, ki je upravljal konje. Za temi je prišla nevesta z vencem na glavi; visoko in zastavno je sedela v bleščečem soncu; smehljala se je in njena

usta so vlekla v eno stran; poleg nje je sedel moški v temno sinji obleki in s prijaznim obrazom. Spremstvo je sledilo za njima, moški so sedeli ženam na kolenih, za njimi pa so bili otroci; vsak konj je peljal šestero ljudi, močno vinjenih seveda. V zadnjem vozu pa je sedel vojač, ki je držal v naročju sodček žganja. Med vpitjem in petjem so švignili mimo in se v polnem diru zapeljali po klancu. Harmoniko, vpitje in ropot vóz pa je bilo še dolgo za njimi čuti iz oblaka prahu; potem je veter zanesel po zraku samo še poedine klíce in nato je vse utihnilo. Matic je še vedno stal nepremično tam; ko je za sabo zaslišal šum, se je okrenil; bil je deček, ki se je pobiral s tal.

»Kdo je bil to, oče?« A fantek se je prestrašeno zdrznil, kajti očetov obraz je bil grozeče mrk. Anže je tiho stal in čakal odgovora; docela vzravnal pa se je šele potem, ko ga ni dobil. Strašno je postal nepotrpežljiv in znova si je drznil vprašati: »Bova šla?« Zdelo se je, da Matic še vedno zre za poročnim sprevedom, a zdaj se je nenadoma zbral in šel, Anže pa za njim. Položil je pšico na lok, jo izstrelil in stekel za njo. »Ne tep-taj po travi!« je dejal Matic odsekano. Deček je pustil pšico in se vrnil. Čez trenutek je že pozabil na to in, ko je oče čez čas postal, je sin legel in se zvil v klopčič. »Pravim, da ne gazi trave!« Zagrabil ga je za ramo in ga dvignil v zrak, da bi ga skoraj izplečlil. Pozdaj je Anže šel poleg očeta.

Med vrati jih je čakala Marjeta; pravkar je prišla iz hleva, kjer je imela nemara dokaj naporno delo, kajti imela je vse razmršene lase in spodnjo kot zgornjo obleko umazano; vendar je stala med vrati in se smejala. »Par krav se je razštrikal in zaskočil; zdaj sta pa že spet privezani.« — »V nedeljo bi se pa že lahko malo bolj snažno napravila,« je dejal Matic, ko je mimo nje stopil v hišo. — »Saj, zdaj po storjenem delu se spodobi, da se malo osnažim,« je odvrnila in mu sledila. Takoj se je začela napravljati in pela je, medtem ko se je preoblačila. Zdaj je Marjeta sicer

AKRES

GLASILO SLOVENSКИH FANTOV - 1938 - Št. 4

F. J.:

Velikonočni zvonovi

Saj Vam je znana tista zgodba o velikonočnih zvonovih.

Mlad fant je bil. Pa je odšel z doma v svet in se tam zgubil. Zapil in zakvartal se je, zapravljal svoj delež, ki so mu ga oče izplačali, ko je odhajal v tujino, in se s silo odtrgal od domače zemlje.

Pa je bil vendarle klic po domovini, po zemlji, po domačih močnejši od zlobnega duhá in sveta, ki sta ga bila že tako silno zapletla v svoje grde mreže. Domovina ga je priklicala zopet nazaj, da se je oprostil tujih spon. Siromašen se je vrnil.

Pomlad je pravkar prihajala z juga, topli vetrovi so zapihali preko naših polj in gozdov, da je sneg kar vidno jemalo.

In tisti dan je bila velika sobota. Popoldne je bilo. Takrat je prispel naš fant na vrh, odkoder se je v nižjem zaledju videla vas, hiše in cerkev in zvonik.

Iz zvonika farne cerkve pa je prelepo pozvanjalo k velikonočni procesiji.

Kristus je vstal, zvonovi so se odvezali in zapeli slavospev Odrešeniku, Zveličarju, ki je premagal svet in pekel. In ti velikonočni zvonovi so zbudili tudi našega fanta, da se jim je pridružil in z naravo, ki se je tudi zbudila, zapel Kristusu aleluja! In šel je v cerkev in se spokoril. Tudi fant je premagal greh in dušni pekel!

Ali nisi ta fant tudi ti? Ali te niso zbudili velikonočni zvonovi? O čuj jih, kako

zvoné preko slovenske zemlje, kako veselo pritrkavajo! Kdo se more upirati temu vabilu velikonočnih zvonov?

Cerkev se raduje: Kristus je vstal! Ob moč je smrt in trohnoaba. Ob moč sta satan in pekel! Velika noč je za vsakega dobrega kristjana praznik veselja in zmage. Kdor pa živi oddaljen od Cerkve, tega praznika ne bo doživel nikdar!

In koliko je takih! Dan zmage gre mimo njihovih duš in src. Zakrknjeni ostanejo, nočejo slišati zvonov, ki pojó vstalem Kristusu na čast.

O, ne bodimo, fantje, med tistimi! Médnje le stopimo in jim z veseljem in radostnim obrazom povejmo, da je Kristus vstal za vse, tudi za tiste, ki o njem nočejo nič slišati. Saj ni mogoče, da bi človek ta veseli klic dobrih src preslišal!

Ponesimo vstalega Kristusa v svet, v človeško družbo! V vsa društva ga ponesimo in oznanjajmo ljubezen in mir, ki ga je Kristus prinesel na zemljo!

V vse javno življenje naj stopi Kristus — Zmagovalec, v naše šole in urade, povsod, povsod naj se razlega glas velikonočnih zvonov, da ne bo vstal samo posameznik v življenje, marveč vse človeštvo z vsem dejanjem in nehanjem, da se bo do kraja uresničila želja cerkvene velikonočne pesmi:

»Aleluja poje naj svet vesoljni vekomaj!«

Bog in domovina

(Govor preds. ZFO dr. St. Žitka na akademiji 6. marca 1938 v Ljubljani).

Pred devetimi leti, leta 1929., nekako ob tem času smo bili tudi zbrani v ti dvorani. Bila je redna akademija tedanje priljubljene mladinske organizacije. Dvorana je bila polna navdušenih prijateljev nastopajoče mladine.

V svojem nagovoru sem se takrat spomnil jubilejev, ki sta jih tisto leto z vso slovesnostjo slavila češki narod na čast sv. Vavracu in francoski narod na čast sv. Ivane Arške. Oba svetnika sta vzora neomejene zvestobe **B o g u** in **d o m o v i n i**.

Ob teh vzvišenih vzorih je naša mladina tisto leto kmalu potem na svetovavclavskih dneh v Pragi, katerih se je udeležila pod pokroviteljstvom blagopokojnega viteškega kralja Aleksandra Zedinitelja, obljubila in prisegla, da bo ostala vedno zvesta **B o g u** in **d o m o v i n i**.

Na tem lepem svetovavclavskem taboru v Pragi so slovenski fantje in tudi dekleta pri mednarodnih tekmah priborili **p r v o** mesto jugoslovanski državni zastavi. Naša vrsta je odnesla **n a j v i š j e** darilo predsednika češkoslovaške republike Masaryka in še **p r v o** prehodno darilo mednarodne telovadne unije.

Še enkrat kasneje smo se tisto leto zbrali na slavnostni mladinski akademiji v ti dvorani, ko smo slavili škofovsko posvečenje našega velikega prijatelja, prevzvišenega gospoda nadškofa dr. Rožmana.

Potem pa je nastopila doba preizkušnje, doba ponižanja, doba preganjanja. V ognju se kuje železo, v trpljenju se kujejo značaji!

Ta mladina je v ti dobi pokazala, da dobro razume, kaj je značajnost, kaj je zvestoba, ostala je kljub ponižanju in preganjanju neomajno zvesta in globoko vdana Bogu in svoji narodni državi v zvesti, da od tega svojega načela **n e m o r e** in **n e s m e n i č** popustiti.

V neomajni zvestobi tem načelom, v neupogljivi značajnosti je vir iskrene, poštene, požrtvovalne, nesebične in v vseh okoliščinah zanesljive in zveste ljubezni, ki jo ima slovenska mladina do svoje narodne države.

Kdor iskreno in pošteno ljubi našo skupno narodno državo, mora spoštovati

in ljubiti **t o m l a d i n o** in mora biti z vsem srcem na **n j e n i** strani.

Na mnenja, napade in obrekovanja onih, ki sebično mislijo samo na svojo lastno korist, se pa nikoli ne bomo ozirali.

Zdaj v novi organizaciji nadaljujemo z delom za izobrazbo in vzgojo slovenske mladine po načelu neomajne zvestobe Bogu, narodu in državi. Da morejo to načelo z vso mladostno silo uresničevati, da imajo zdravega duha v zdravem telesu, se člani vežbajo s telovadbo in v drugih športnih sposobnostih.

Z vsmo in požrtvovalnostjo vse to delajo. Teden za tednom se zbirajo po težkem dnevnem delu na vzgoji in izobrazbi posvečenih fantovskih sestankih in pri telovadnih urah; to v času, ko se druga mladina vdaja prijetnemu, a brezplodnemu veseljačenju.

Samo tako je mogoče, da so fantovski odseki hitro nadoknadili zamujeno in se prilagodili zahtevam sedanje dobe. Samo tako je mogoče, da je v tem času že po Sloveniji vrsta akademij, ki so dokaz resnega dela naše mladine.

Letos slavimo 20 letnico obstoja naše narodne države. Ob tem se spominjamo, s kakim navdušenjem je slovenska mladina pred 20. leti pozdravila novo ustanovljeno jugoslovansko državo. V okviru tedanje mladinske organizacije je bila v prvih mesecih jugoslovanske države organizirana udeležba naše mladine pri obrambi severne meje na Koroškem; delali so propagandne izlete na Koroško; organiziran je bil prvi veliki tabor v Mariboru, kjer je bilo treba pokazati urejeno moč slovenske mladine.

Iskrena ljubezen in neomajna zvestoba do slovenskega naroda in do skupne svobodne narodne države Jugoslavije sta vodili potem vse naše delo; ista ljubezen in zvestoba nas bosta vodili pri našem delu tudi naprej.

V veliko veselje in zadoščenje nam je, da v tem jubilejnem letu jugoslovanske države naša Zveza priredi mednarodni mladinski tabor v Ljubljani. V okviru tega tabora so bile že prve slovanske smučarske tekme na Črnem vrhu in Planici; tudi današnja akademija je po svoji vsebini uvod v ta tabor; glavni dnevi pa

bodo 26.—29. junija. Ob tem taboru bo slovenska mladina zopet napolnila ljubljanske ulice; prišla pa bo tudi vrsta zastopnikov bratskih zamejskih organizacij. Pred vsemi temi zastopniki drugih narodov bo naša mladina mogočno in s poudarkom manifestirala svoje temeljno načelo: ljubezen in zvestobo Bogu in domovini.

Jože Dular:

Pomladni veter

*Včeraj je mrzlo sonce
zadnjič krvavo zašlo.
Danes so gore oblakov
zasule nebo.*

*Od šije nad ognjiščem
je kaplja kanila.
(To je znamenje juga.)
Pomlad se bo zopet vrnila.*

*Danes že veter pomladni
čez zemljo hiti,
danes že veter pomladni
preveva zemljó in ljudi.*

To načelo nam je bilo vedno sveto, tega načela se bomo vedno držali, naj pride karkoli, in bomo vedno pripravljeni zanj vse žrtvovati:

*Gozdi šumeči klanjajo glave,
burni viharji divje besne,
Orel zre mirno v sinje višave,
strele in gromi ga ne plaše.*

Jože Dular:

Pred pomladjo

*Po raskavem deblu razlilo
je sonce svoje zlato.
Poslušam in gledam:
V deblu življenja pojo.*

*Sonce se dviga in zemlja diši.
Deblo je veje razpelo.
Dvoje je ptic priletelo —
zdaj pesem se v zraku lovi.*

*Ptici prepevata, veje pojo.
Vsa zemlja z njimi poje. —
Čemu sredi sonca umolknilo si,
srce osamljeno moje?*

Polda Tone:

ZEMLJA

Na veliki petek je bilo.

Po stopnicah so se oglasili škripajoči koraki. Peter je planil s postelje: z dela je prišel, pa je malo legel. Slabo se je počutil; nekam otožen je bil. Vsake pomladi mu je bilo tako. Ko se je mestnemu zraku in dimu pri-mešal dih prve pomladi in je veter tu in tam prinesel vonj zelenja in cvetja, je Peter moral ostajati v sobi in ni mogel zvečer med tovarniške delavce. Odpiral je umazano okence, pogonal po postelji, ki je stala pod poševnim zidom podstrešnice, in hlatal zrak.

Še so zaškripale stopnice in je potrkalo.

»Ja-a« se je hripavo oglasil Peter.

Vrata so se odprla in na pragu je pozdravil pismonoša:

»Dober dan!«

Peter je zazijal in od začudenja ni odgovoril. Odkar je šel v tovarno, še ni dobil pošte. Zdaj je tu pismonoša.

»Gospod Peter Pesnjak, tovarniški delavec,« je pomolil pismonoša pismo.

»A, zame!« se je zavzel Peter in se iztegnil do vrat.

»Z Bogom!« je zapel pismonoša.

Peter je bil že pri oknu.

Pismo! Majhno, drobno pisemce!

Naslov je bil napisan s svinčnikom nekako boječe in le malo se je poznal; ovoj je bil zamazan in na voglih že razcefran.

Poštni pečat? Od doma!

Raztrgal je ovitek.

Mati je pisala! Oglata pisava kmečke roke, ki se zakrivljena boječe razpreza po rumenkasti strani pisma. Prav taka pisava kakor pred leti, ko mu je pisala k vojakom in moledovala, naj ostane dober, naj ne posluša zlobnih ljudi, naj ohrani rožni venec, ki mu ga je ob slovesu stisnila v žep, naj se kmalu vesel in zdrav vrne...

»Ljubi sin!«

Počasi je bral. Iz vrstic mu je zadišala kmetija. Trdna kmečka hiša; dolg hlev se iz-

gublja med sadno drevje; zadaj pa njive in travniki...

Mati je pisala o letih stiske, ki so prišla nad domačijo: cena živini je padla, lesa nihče več ne kupi.

»Hudo je zdaj pri nas! Oče je opešal, jaz sem tudi zanič. S hlapcem ne moremo delati. Ko si bil ti doma, je bilo drugače: kjer si prijel, se je poznalo. Vsako jutro, ko vstajam, si mislim, danes se bo vrnil in spet bo dobro. Tudi oče bi rad videl, da spet prideš domov. Njiv še nismo mogli izorati. Velikonočni prazniki te kličejo. Pridi! — Tvoja mati.«

Petru je omahnila roka. Zastrmel se je v daljavo. Nato ga je zlomilo: krik zemlje je prevpil ponos in jezo. Koščeni prsti so se zapredli v dolge lase.

»Mati! Dom! Zatrej! Velika noč!«

Mati! Sključena gospodinja z burklami pred pečjo in z metlo po hiši, ki pozna samo eno pot od doma — v nedeljo k jutranji maši. Mati! Skrbna žena v hlevu in na polju, ki vse vidi, vse razume in zmore. Mati! Močna žena! Ni ji bilo dovolj njenega lastnega križa, iz ljubezni si je naložila še breme moža in otrok. Pet jih je Bog dal, pet jih je Bog vzel, šesti je ostal, Peter, pa še ta ji je bil samo v žalost in sramoto.

Kako je že bilo?

Deset let je palo vmes...

Ah, da! Saj še ve, saj v tihi noči zažari pred njim, da komaj s silo potlači žgočo bolečino.

Takrat je bil mlad, zdrav in neumen. Pil je, igral karte in se ponoči lovil za dekleti. Ko se je proti jutru vračal domov, je videl, kako ob tretetajoči luči v kotu pred križanim še vedno klečji mati. Tiho mu je odprla in molče odšla spat. Šele ko je pozno dopoldan vstal, mu je žalostno oponesla: »Peter, nikar! Greh je!« in je zamrla v joku. Dolgo je šlo tako. Mati je prosila, oče je grozil, pa vendar vsak ponedeljek ista pesem.

Ko se je nekoč spet pozno v jutro priklatil domov, se vrata na trkanje niso odprla. Luč je sama dihala v kotu. Oče je izpolnil grožnjo: »Poberi se! Ne maram takega sina! Da bi ljudje še za mano s prstom kazali! Nočem, da bi madež padel na Zatrej! Pojdi, pijanec, zapravljevec, ponočnjak...!«

Vozel misli se mu je osnoval v glavi: »Počakaj jutra in poprosi odpuščanja! Zažgi starem! Sodnija naj spregovori o tvojem deležu! Svet je velik, tudi zate se bo kje našel dom.«

Bil je Zatrej, trma se je odločila za zadnje.

Šel je v prebujajoče se jutro in, da bi očetu

pokazal, da mu ni prav nič hudo, je na voglu hiše zavriskal. Nekje je zahtela mati. Odšel je v delavnik.

V mestu so ga vzele v tovarno. Kaj bi ga ne, hrusta, Zatrej! Ni se mu tožilo po domu. Vsak teden je dobil denar in ob litru vina se je pobratil s tovariši. Mesto pa je zlobno. Kdor se ni v njem rodil, se v njem pogubi, ali pa postane čisto drug človek... Ponočevanje in težko delo mu je izmozglilo sile iz telesa. Ni bil več orjak, ki je nekoč vriskal pod okni. »E, to je od tobaka! In prah iz tovarne mi je obsedel na pljučih!« se je tolažil.

Dom je bil pozabljen. Le včasih, ko je pomladanski veter prhnil v sobo, včasih, ko je zimo kakor z nožem odrezalo, ko so po višavah ležale še velike lise snega, ko je pritisnilo sonce in pregrelo led, da so izpod bele odeje privreli curki in potoki, ga je prišlo. Podpri si je glavo in svetel mu je bil spomin na Zatrej.

Zatrej! Kaj ni hiša zakopana globoko v zemlji? Kdo naj jo podere? Ali ni Zatrej velik, bogat, preživel je že mnogo rodov?

Njive! Kje imajo korenine, da bi jih kdo uničil?

Videl je Zatrej! na svoji zemlji. Preko pobeljenih gora, kjer se dramijo iz mrmrajočih sanj večno zamišljeni gozdovi, je usulo sonce morje bleska v svet, da vztrepetajo pod njegovimi žarečimi valovi od vrhov razjedeno obzorje in se tam daleč v dolini zalesketa srebrni pas reke. Na bližnjem vrtu se je zbudilo življenje in se zasmajalo v ptičjem petju. Z vaške cerkvice so se oglasili zvonovi. Njihovi glasovi so kakor vriskajoči fantje poleteli mimo hiš in čez razorana polja: zvoni jutranji zvon, poje in oznanja jutranjo molitev.

»V imenu Boga Očeta in Sina in sv. Duha,« zdrkne Zatrej! nerodna roka z jasnega čela preko ustnic na razrahane prsi in stopa preko smejočih se brazd. Kot božji poslanec izteza desnico, odpira dlan in iz nje se usipljejo zlata semena na vlažne grude. O pesem, pesem semen, ki padajo na črno prst! Brez nehanja padajo in zemlja jih sprejema vase kot dobra mati in se spaja z njimi v novo, mlado življenje...

Tak je vsak kmet, tak bi mogel biti tudi Peter, Zatrej! Kot hrast bi bil — stokrat bi lahko prišli, ga oklestili do zadnje veje in mu odlomili vrh, pa bi jim stokrat pognal mladostne poganjke, ker bi bil do kolen zakopan v zemlji. In velika noč bi bila v njegovem srcu!

Tako bi živel sredi ljudi, katere bi vse poznal in vsi bi poznali njega: govorili bi en jezik, delili isto usodo dobrih in slabih letin,

včasih bi se kregali, včasih svatovali, rod'li bi se in umirali, a zemlja bi ostala vsem dobra, ljuba, domača, z'belka in grob...

Vrnil bi se, Peter, delavec, ki ga je s hribov zvalila tovarna, in bi pokleknil na domačo zemljo, truden in bled od strojev, ki so mu izsesali kri, in bi pobožal mastno grudo in jo močil s solzami: »Tovarna me je ogoljufala! Opeharila me je za delo! Vračam se — kakor berac sem, še manj — kakor izžeta limona, sem — k tebi, saj me sprejmeš in me pozdraviš!«

In bi šel za vstalim Zvelčarjem in vstale zemljo, v pomlad bi šel!

Zaril bi se v prst, zastavil plug, zgrabil za ročice, da bi zaškrtalo v sklep'ih in lemež bi rahljaj izprano zemljo.

Tako se je zagledal v Zatrepa: »Pustil bi delo, stopil do doma in poprosil odpuščanja,« si je spet in spet govoril, stori pa tega ni ni-

koli. Bil je Zatrepa — po rodu in ponosu. Ni se ganil, ostal je v sajasti tovarni...

Danes ga je pa zlomilo. Velika noč je bila pred durmi.

»Mati! Dom! Zatrepa!«

Mati mu je odpustila, zemlja ga kliče in prazniki!

Odločil se je:

»Pojdem! To uro se napotim!«

Šel je z eno samo misljo v srcu: spoprijel se bom z zemljo, ruval se bom z Zatrepom za pridelek. Mlade sile bom žrtvoval, s svojo močjo bom oplodil zemljo, s svojim znojem bom gnojil Zatrepa, da bo ves moj in bom jaz njegov.

In takrat, ko je prišel pred vas, je v Zatrepu že pel velikonočni zvon in vabil vse ljudi k vatajenju.

Tudi Peter je na velikonočno soboto vstal. Domača zemlja ga je priklicala v novo življenje.

Angel Karalijčev:

Stari Jeruzalem

Pred več kot tisoč in devet sto leti, ko je božji Sin učil ljudi miru in ljubezni, je bil Jeruzalem cvetoče mesto. Sredi obširnih in tihih vrtoev so se dvigali čarobni dvorci z bronastimi stebri in kamenitimi kipi. Na velikem brdu Morija je stal znameniti jeruzalemski tempelj; skozi njegova vrata, ki so bila okrašena z zlatom in srebrom, ni nikoli stopil kak pogan. Pred vrati templja je gomazelo sejmišče, na katerem so trgovci prodajali žrtve za daritve, olje, brašno in sol, a menjalci so izmenjavali debel denar. Tempelj je bil obnovljen od kralja Heroda in tuji so ga gledali z občudovanjem. Jeruzalemske ulice so bile polne pestre množice. Okoli tri sto tisoč ljudi se je pretakalo po trgih od jutra do poznega večera. Tu je bilo zbirališče ljudi, ki so prihajali z vseh strani sveta.

Glej, tam prihaja neki človek v črni obleki. Glavo si posiplje s pepelom v znak pokore, obleka mu je raztrgana. Ta išče odpuščanja za storjene grehe. Nekoliko dalje hodi neki razbojnik, ki nosi okrog vratu obešen meč in prosi za milost. Obkoljen je od sedmonice do zob oboroženih vojakov. Na obširnem prostoru stoji neki glasnik in meščanom z visokim glasom objavlja ceno živine, ki je na prodaj. Skozi gnečo se težko premika karavana kamel, ki so naložene s steklenimi posodami, tkanino in plodovi. Za

njimi jahajo na mulah feničanski trgovci. Naglo drvé konjeniki s svetlim orožjem. Ti so odposlanci neke daljne dežele, prišli so iz sirskega step z neko tajno nalogo. Toda zakaj tečejo otroci za onim ubogim Samaritancom in ga podijo s kamenjem? Bil se je sam izdal, ker je bil stopil v tempelj in ga oskrnil s svojo navzočnostjo.

Šumna ulica je nenadoma utihnila. Vsi so se zgrnili proti hišam. Oglasilo se je korakanje. Pojavil se je v strogem redu oddelek rimskih vojakov, ki je odhajal, da zamenja trdnjavsko stražo. Ti ljudje so bili gospodarji Judeje. Pred njimi je hitelo nekaj lahko oboroženih, a za njimi skupina poveljnikov, obkroženih od vojakov, za katerimi so korakali rimski orli — trobentači in pehota s stotniki na čelu. Molče, s šlemi in orožjem, ki so se leskatali v soncu, so korakali Rimljani in na ustnicah njihovih poveljnikov je igral prezirljiv nasmešek. Ta je veljal potišani množici. Ko so vojaki izginili, se je množica iznenada usula po ulici — šumno in brez reda. Kako različni ljudje! Med njimi so bili Judje, Grki, Feničani, Etiopci iz Afrike, Španci in Galci.

Znanci so se pozdravljali. Mitničarji so padali na kolena pred farizeji.

Sonce je zatonilo za Morijo. Veliki tempelj se je mogočen in obzarjen odražal na večernem nebu. Oglasili so se zvoki svečeniških

trobent — začelo se je žrtvovanje. Oni, ki se jim ni posrečilo, da bi se zdrenjali v tempej, so pali na kolena sredi ulice in molili.

Tihota se je nenadoma pretrgala. Slišati je bilo nežne zvoke flavte, a za temi ropotanje bobničev.

Prikazal se je vesel ženitovanjski spreved. Spredej je korakal ženin z vencem na čelu, a za njim nevesta, obdana od družic. Svatje so nosili majhne svetilke v rokah.

Nastajal je večer. Griči so potemneli. Prve zvezde so se ogledovale v kotanjah vodometov. Po poti, ki se je vlekla čez južni grič, je prihajala čudna družba. Mlad človek s krotkimi, modrimi očmi, v sivi, z jermenom prepasani obleki, z obrazom obrušenim od vetra, je bos stopal po prašni cesti. Za njim je hodilo deset bradatih, borno običenih mož. Ves dan so potovali čez griče, ki so bili razgreti od sonca, zdaj so željno uživali večerni hlad. Preden so stopili v mesto, je tujec s svojimi sinjimi očmi pogledal na desno in se ustavil. Pod nekim drevesom je kleče na

kolenih molil oni nesrečnik, ki je na večer šel po ulicah z mečem okoli vratu. Poleg njega so stali krvniki in se opirali na suličice. Zločinec je molil svojo poslednjo molitev. Tujec si je obrisal oči. Eden izmed bradatih mož je dvignil roko proti potišanemu mestu, v katerem je kri tekla ko voda, in vzkliknil:

»Gorjé ti, Jeruzalem!«

Modrooki se je nasmehnil in odšel dalje s povešeno glavo. Ko je družba zatonila v polmraku neke tesne ulice, so se odprla vrata neke nizke hiše. Iz nje je planila neka žena z otrokom v naročju.

»Učenik, že cel mesec te čakam. Glej, moj otrok. Slep je. Pravijo, da ozdraviš slepce. Ali je to res? Odpri oči mojemu zlatemu angelu!«

Trudni popotnik je materi vzel otroka in položil roko na čelo.

Ta človek je bil Jezus Kristus s svojimi apostoli.

F. J.

Komunisti in katoličani

Komunisti so ob svojem začetnem letu pred dvajsetimi leti verovali, da bodo na mah zavzeli vse države, ves svet s svojo revolucionarno taktiko, ki so o nji mislili, da jim bo na mah pribojevala oblast, diktaturo proletariata. Toda razvoj Evrope in njenih držav jih je pustil na cedilu, kajti stvarno življenje se je začelo razvijati povsem drugače, kot so si to zamislili Marks, Engels, Lenin in Stalin. Komunistično napredovanje se je nekam ustavilo, zašli so v slepo ulico.

Pa so se zato morali oprijeti drugačne taktike. Dejali so: »Če ne moremo sami doseči svojih načrtov, si pa poiščimo pomočnikov pri organizacijah, ki so nam blizu.« In res — povabili so v svojo sredo **drugo internacionalo** — socialiste ali socialne demokrate, in res se jim je posrečilo na Francoskem in Španskem ustvariti skupno organizacijo, skupno vrsto, ki je nam vsem dobro znana — **ljudska fronta**. Socialiste so pridobili v svojo zvezo zlasti zato, ker so jim kazali resničnega skupnega sovražnika, ki je v zadnjih dveh desetletjih začel tu pa tam po Evropi dvigati svojo glavo — **fašizem**. Zato so komunisti zaklicali po Evropi: »Vsi, ki ste odločni branilci demokra-

cije, stopite v naše vrste, da skupno premagamo in prepodimo novega sovražnika demokracije — fašizem.«

In tako so se spomnili tudi **katoličanov** in jih poklicali v skupen boj za mir, za brambo svobode in demokracije. Kako naj katoličani odgovore komunistom na to vabilo (ki se je nekako uradno izrazilo prav na Francoskem in v Španiji), ali naj stopijo v skupno bojno vrsto z njimi ali ne, ali naj verjamejo v njihovo iskrenost ali ne, ali je res fašizem hujši naš nasprotnik od komunizma ali ne?

Taka in podobna vprašanja so se že tudi pri nas na Slovenskem prav v zadnjem času pretresala v predavanjih in v listih ter revijah. Mnenja med katoličani so se delila: prvi so bili **takoj pripravljeni** za pomirjenje s komunisti, so takoj hoteli pozabiti **idejna nasprotstva**, ki nas ločijo, in so celo dejali, naj le stopimo do komunistov z mirnim in ljubeznivim obrazom ter sprejmimo njihovo ponudeno roko, kakor da bi bila taktika **važnejša** od idej.

Da je bila ponudena komunistična roka res le **taktika**, nam dokazuje to, da so istočasno na Francoskem **ponovno** krepko podčrtali svoje **materialistično** naziranje, ko so napisali tele odločilne

besele: »Komunisti so laiki, materialisti... Mi komunisti smo v resnici učenci Marksa, Engelsa, Lenina in Stalina. Mi smo marksisti — lenisti, prepričani pristaši dialektičnega materializma.«

Komunisti torej v isti sapi, ko nas vabijo v skupno bojno vrsto proti fašizmu, v celoti ponovno privzemajo marksistični nauk in se solidarizirajo s komunisti v Rusiji in v drugih državah.

Pa še neko neiskrenost je treba pibiti in podčrtati. Kljub temu da nas vabijo k sebi, nam vendarle nespremenjeno kot prej očitajo — fašizem, proti kateremu nas ravno kličejo v boj. Ali niste imeli prilike že sami slišati te očitke iz vrst naših slovenskih »ljudskih frontašev« proti večinski politični organizaciji slovenskega naroda, pa poleg tega še proti drugim našim organizacijam?

In končno, ali ne napadajo komunisti še naprej naše katoliške vere in cerkve bolj kot kapitalizem, buržuazijo in najbogatejše sloje, kot so židje, framasoni in drugi?

Če naj se skupno s komunisti bojujemo proti fašizmu, nastane za nas pač najprej vprašanje, ali in kje obstoji fašizem kot idejni nasprotnik nas katoličanov, — kajti mi se bomo zmerom bojevali le proti idejnemu nasprotniku! Kje obstoji fašističen kulturni in verski nazor, ki bi bil v nasprotju s katoliškim svetovnim nazorom? Kje je tak mednarodni, splošen idejno fašistični nauk razširjen? Ni ga nikjer! Saj poznamo italijanski fašizem, ki obstoji v Italiji — a le kot politična oblika, za katero z gotovostjo vemo, da nima v sebi zgrajenega prav nikakršnega protiverskega svetovnega nazora proti krščanstvu. Poznamo tudi nemški nacionalno socialistični režim, ki pa ima tudi neki poganski svetovni nazor zgrajen v sebi, torej je bolj proti krščanstvu od italijanskega. Ali kar hočemo tu posebej poudariti, je to, da sta oba izrazito narodno pobarvana, prvi italijansko, drugi nemško: torej nobeden od teh dveh fašizmov ni mednarodni ali internacionalni svetovni nazor — proti krščanstvu. Zato se Cerkev ne bojuje na splošno z nekim mišljenim fašizmom, kot bi želeli komunisti, ampak katolištvo jasno loči, kaj zanjo pomeni fašizem v Italiji in kakšen nasprotnik je podoben fašizem v Nemčiji. Tako živi Cerkev s fašizmom v Italiji v korektnih odnosih, ker tudi tamkajšnji fašizem spoštuje Cerkev, z onim v Nemčiji pa je v bojnem razpoloženju v toliko,

kolikor ta hoče uvesti v Nemčiji neko novo rasno vero in izpodriniti krščanstvo, torej tudi katolištvo, dasi je z Vatikanom sklenil konkordat!

Pa na Slovenskem? Neki fašistični poskusi so nam pač znani že iz polpretekle dobe. Ali — katoličani tam niso sodelovali, celo v najostrejši opoziciji so bili z njim. In ta »slovenski fašizem« tudi ni predstavljal nikakršnega svetovno nazornega nasprotnika katoličanov, marveč je le posnemal prejšnja dva opisana fašizma v taktiki. Iz tega povsem jasno sledi, da slovenskim katoličanom ni prav nič na tem, da bi se pridruževali kakim komunistični vrsti v skupen boj proti fašizmu, ker bi se pač — skoro lahko rečemo — bojevali z mlino na veter! Gotovo je, da je vsak fašizem naš nasprotnik zlasti kot gibanje, ki je pretirano nacionalno ali, kot pravimo, šovinistično, ker ne vidi vsega človeštva pred seboj, ampak samo imperialistične (zavojevalne)! namene svoje »nacije«; posebej je pa še naš nasprotnik zato, ker ne spoštuje osnovnih pravic človeka posameznika in demokracije. V tem zadnjem sta pa fašizem in komunizem prava in popolna brata, torej glede tega oba enako naša nasprotnika, ki jima velja naš boj za osebno svobodo in za demokracijo v javnem, socialnem, gospodarskem, političnem in splošno kulturnem življenju.

H koncu pa naj poudarimo še to, da se za skupen boj s komunisti proti fašizmu izreka le redki posamezniki med katoličani, da so le te ujeli komunisti v svoje mreže, medtem ko uradna Cerkev jasno in določno odklanja tak skupen nastop katoličanov in komunistov. Za nas pa je edino veljavno načelo, ki ga izpoveduje vrhovni voditelj Cerkve, rimski papež Pij XI. v svoji okrožnici »Divini Redemptoris«, kjer pravi sv. oče o tem vprašanju: »Glejte, da vernikov ne bodo prevarili! Komunizem je v svojem bistvu pokvarjen in ne moremo dovoliti, da bi sodelovali z njim niti v enem področju oni, ki žele rešiti krščansko civilizacijo. In ako bodo nekateri v napačnem prepričanju sodelovali za zmago komunizma v svoji deželi, bodo prvi trpeli kot žrtve svojih napačnih del. In čim bolj se dežele, v katere se komunizmu posreči vdreti, odlikujejo s starodavnostjo in veličino svoje krščanske civilizacije, tem bolj razrušena se bo pokazala mržnja brezbožnikov.«

Na drugi strani so pa za nas še vedno

veljavne idejne izjave komunistov proti veri, kajti te izpovedujejo komunisti tudi še sedaj, čeprav na videz vabijo katoličane v skupen boj proti fašizmu. Nikdar ne smemo pozabiti, kar je ruski pripadnik dialektičnega materializma Buharin dejal o veri in komunizmu: »Vera in komunizem sta nezdržljiva tako teoretsko kakor praktično« (ABC du communisme, 1923, str. 246). Praktično bi ju sedaj hoteli nekateri združiti, pa ne bo šlo, kajti Buharin je zapisal sam besede, ki bodo zmerom veljavne.

Sicer pa je nam vsem znano, da hočejo komunisti svetovno revolucijo. Ker se jim je dvojni fašizem v Evropi na ti njihovi poti odločno postavil po robu, komunisti pač iščejo zaveznikov v boju proti fašiz-

mu. In hoteli bi jih dobiti v katoliških vrstah. Pa bo ves njihov trud zaman. Nasprotno, Cerkev po pažežu v isti okrožnici vabi komuniste, naj oni stopijo v naše vrste in naj se z nami vred bojujejo za zmago socialne pravice in ljubezni. Takole pravi sv. oče: »Ne moremo končati te svoje okrožnice, ne da bi izrekli besedo tistim našim sinovom, ki jih je že ali jih bo skoraj zgrabilo komunistično zlo. Živo jih opominjamo, naj poslušajo glas očeta, ki jih ljubi. Prosimo Gospoda, da jih razsvetli, da bi opustili spolzko pot, ki vse pelje v velikansko, strahovito pogubo, in da bi tudi oni priznali, da je edini Rešitelj Jezus Kristus, naš Gospod, »ker ni drugega imena pod nebom, danega ljudem, v katerem bi se mogli rešiti.«

Fred Karen.

Regrut

*Tako hladno je tu, kot da odšel je Bog.
Stojim ves gol, razprtih rok
ko list, ki veter ga zagrabi,
vrtinči in preda pozabi.*

*Morje molči, le veter podhrteva,
med stenami kamna odmeva,
pesem kot zadete ptice krik —
pesem suženjsko težkih verig.*

*Stojim ves nem, razprtih rok,
nad mano širi se neba obok,
smelo galeb v daljave hiti,
bog vé le, kam ga veter podi?*

Jože Dular:

KRIŽ

Jakob Traven se trudno poganja po poljski poti. Saj ni čudno. Danes je veliki petek in tri in osemdesetkrat se je vsako leto na ta dan oglasila raglja, odkar je Jakob Traven kot drobni neblogljenec prikrical na svet. Od takrat so tekla leta. Kje je že tisti čas, ko sta z očetom vozila železno rudo na Fužine ali ko je ponoči postajal pod dekletovim oknom in vriskal na vas! In takrat, ko so se tepli s Turki v Bosni, pa jim je zmanjkalo pušk in patronov in so potlej Turke kar s teiovniki pretepli in nagnali nazaj na Turško. Mogoče je bilo tedaj tudi malo drugače, ampak Jakob je vse slabo pozabil in v svoji pameti ohranil le spomin na najlepše.

To je bilo že doigo in danes je veliki petek. Sonce tone v gozd nad Rebrijo in dolge sence se potezajo po dolini. Krka je že potemnela, polja in vas ugašajo v luči in le stara Travnova hiša, ki leži na meji med pojmem in gozdom, se še sveti v pomladanskem soncu.

Jakob zavije med novozorane njive in zamahuje s palico za vranami, ki se leno vzdigujejo iz razorov.

»Vse zrnje bodo pobrale. Ko bi imel zdajle puško in malo več moči v rokah,« premišlja in se jezi sam nase. »Res je, malo sem opešal, toda toliko krepak sem še zmerom, da bom v nedeljo pri procesiji nesel križ. Križ! Od svojega tridesetega leta nosi križ pri vseh pro-

cesijah. O veliki noči in na Telovo, pri Markovi in pri vseh prošnjih procesijah ga je nosil. Niti enkrat ni manjkal. Kadar prosi Boga za zdravje, zmerom pristavi, da bi mu Bog prizanesel z boleznijo vsaj takrat, ko bodo procesije. Enkrat ga je hotel nesti mlinar iz Podhoste, pa se je Jakob zatekel k župniku: »Jakob, tvoj je križ, ti imaš pravico do njega in ti ga boš nosil, dokler boš gibal po zemlji.« Tako so pametno razsodili rajni gospod Martin in njihove besede so držale, držale trdno vse do včeraj, ko je Jakob zvedel, da bo Drčarjev Janez nesel križ namesto njega. »Slabi ste oče, slabi, še s palico se težko premikate, pa boste hodili s križem. Bo Drčar nesel namesto vas,« mu je dejal včeraj cerkovnik. Tako je zadela ta vest Jakoba, da še do sape ni mogel. Ko pa je hotel odgovoriti, je cerkovnik že izginil za voglom.

Zdaj gre v cerkev. Vse je dobro premislil, kako bo naredil, da bo križ v nedeljo njegov. K župniku bi šel, pa to ni potrebno. Saj so vendar ljudje slišali takrat, ko so rekli gospod Martin: »Tvoj je križ, ti imaš pravico do njega!« Rajnega gospoda sicer ni več, a njegove besede so še zmerom žive. Nihče nima pravice, da bi jih ometal.

Tako misli Jakob in stopa v cerkev ter zavije naravnost na kor. Še je tam njegov križ in kot zmerom tako stoji tudi zdaj ob steni pri prvi klopi. Jakob se oddahne. Samo da mu ga še niso vzeli. Ko bo nastal trden mrak in bo cerkovnik že odragljal avemarijo, bo počakal, da odmolijo zadnji ljudje pred božjim grobom. Potem bo vzel križ in ga spravil v votlino pod stopnicami, ki vodijo v zvonik. Prav v kot ga bo prislomil in zakril s kako stvarjo, da ga ne bodo našli. Saj bi bila vendar sramota, če bi on sam ne nosil križa pri procesiji. Tri in petdeset let ga že nosi. Pa da bi ga letos ne? Saj si ne more predstavljati velikonočne procesije brez sebe in svojega križa.

Počasi prihaja večer. Drugikrat se človek komaj ozre za zadnjim soncem, se trikrat obrne, pa je noč tukaj. Danes pa kar noče priti. Spodaj v cerkvi ljudje polglasno molijo, pritajeno coklajo z okovanimi čevlji in zdaj pa zdaj cvenkne denar v košarico, ki leži ob vzglavju križanega Jezusa. Tako dobro čuje Jakob vse to. In tako na široko je danes odprta njegova duša. Ponos in strah se mešata v nji. Mar ravna svojevoljno, če hoče skriti križ? Morda je to celo greh? V srce se mu priplazi zla slutnja. Pa saj so mu vendar to dovolili rajni župnik. Potem izgine vse in tudi Jakob čaka samo še to, da bi ljudje čimprej odšli iz cerkve.

Kar ne more dočakati tega. Tako počasi se zgublja. In če kdo odide, pride spet drugi. Ne bo več čakal. Po prstih stopa k steni po križ in odpre vrata, ki vodijo v zvonik. Glasno so začvillila. Jakob prisluhne... Nič. V cerkvi še zmerom drsajo čevlji po kamenitih ploščah. Tema je v zvoniku, da nič ne razloči. Otiplje odprtino pod stopnicami. Vanjo položi križ in prislomi desko. Nihče ga ne bo tukaj iskal. Morda ga niti pogrešili ne bodo. Potem nalahno zapre vrata za seboj in odide s kora. Kot tat se plazi po stopnicah in pri srcu mu je tesno. Šele ko se pomeša med ljudi pri božjem grobu, mu odleže. Prav pred Kristovo obličje poklekne in moli. Za svoj greh prosi odpuščenja, ker je skrnil Njega, svojega Gospoda in Odrešenika. Naj mu odpusti, ko pa ne more ravnati drugače. Saj mu ga hočejo vzeti, in to na samo veliko nedeljo.

»Odpusti, Jezus, spreglej moj greh!« je klečal in se tolkel po prsih. Zastrmel je v mrtvega Boga, v njegov krvavi obraz in trnjevo krono na glavi. Oljnate luči so gorele okoli groba in dva vojaka sta ga stražila.

Sončno in veselo je vstalo jutro na veliko soboto. Kot povsod so tudi pri Travnovih ves dan čistili in pomivali. Stari Jakob je pravkar prišel od maše, toda kamorkoli se je postavil ali sedel, povsod je bil na poti. Nekaj časa se je prestopal po kamri in kuhinji, potem pa se je domislil, da je najbolje, če se umakne iz hiše.

»Micka, putrh pripravi, grem v Reber po vino!« je zaklical hčeri.

»Da mi na poti omagate ali pa se kje prvrnete. Saj je še čas za to. Blagoslov je šele ob petih popoldne, do takrat pa lahko še petkrat prinesemo vino iz hrama. Doma ostanite, pa za hišo se grejte na soncu,« mu je branila hči.

»Tak, daj, če pravim! Saj ne bom hitel. Malo grem, da si premajem noge. Do popoldne bom že nazaj,« je zahteval stari. »Saj nisem otrok, da bi ne znal hoditi.«

Hči mu ni več branila.

»Pa pojdite, toda pazite, oče!« mu je naročala in pripravila putrh in ključ od hrama. Jakob je vzel oboje, še palico je poiskal v kotu in odšel.

Tako lep božji dan je bil zunaj. Iz razorov se je lahko kadilo, drevje je že poskušalo zeleneti in ptice so pele. Še se je nekje v vasi oglašal otroški ropotec. Zvonovi so se že vrnili iz Rima in pri cerkvi je pozvanjalo. Saj je danes vse polno obredov in molitev in ministrantje imajo dela čez glavo, preden z blagoslovljenim ognjem obredejo vse hiše v fari.

Jakob je stopal veselo in krepko. Kar spešno jo je ubiral med polji, čez most in naprej v Reber onkraj Krke. Sonce se mu je upiralo v hrbet. Drugikrat je med potjo počival. Danes pa tega ni bilo treba. Neka posebna moč se mu je prelila v stare kosti in čutil je, da bi lahko jutri pri procesiji v eni sam roki, z dvignjeno desnico nesel križ vso dolgo pot.

Ko je prišel v hram, je natočil putrh in nastavil majoliko pod pipo. »Samo nekaj požirkov črnine popijem pa grem« je govoril sam pri sebi.

Prijel je majoliko in kozarec ter šel pred hram. Pod njim je ležala Krka, ob nji se je raztezala vas, potem cerkvena polja in na meji med poljem in gozdom njegova hiša. Nad njim je šumel v vejah pomladni veter, trte so se solzile in rumen metulj je poletaval med njimi.

»Pa je življenje vendar lepo in nič nam ni sile,« se je veselo domislil Jakob. Zaprl je oči. Tedaj ga je spodneslo. Kar neka slabost mu je prišla v noge in glavo, omahnil je in padel.

Majolika je udarila ob kamen, vino se je razlilo in zemlja ga je srkala. Sonce pa je sijalo mirno in toplo in čebele so brenčale v zraku.

Popoldne so ga našli domači. Ležal je na zemlji, oči je imel široko odprte in z rokami je grabil za rušo. Še je bil živ. Spravili so ga v dolino. Morda je slabost ali kaj drugega, so mislili. Do večera je ležal v nezavesti; ko je zvonilo avemarijo, se je zbudil.

»Pustite križ!... Sam ga bom nosil, dokler bom hodil po zemlji... Križ!... Meni ga dajte!...«

To so bile njegove zadnje besede, potem pa je ugasnil za zmerom. Pri cerkvi je zazvonilo z malim zvonom.

Tisto veliko nedeljo ni nihče nosil križa pri procesiji. Cerkovnik in ministrantje so ga iskali, pa ga niso našli.

In pri Travnovih niso imeli blagoslovljene vina, da bi ga ponudili ljudem, ki so kropili starega Jakoba.

Sešelj Francè:

I. slovan. smučarske tekme ZFO

Po prostranih pobočjih jeseniških rovov in po razsežnih planinskih poljanah kopni sneg. Leskeča se snežna odeja se tanjša. Smučine vdolž Črnega vrha in vijugasta proga od Rateč skozi gozdove in trate ter čez polja v Podkoren pa zopet nazaj v Rateče se še poznajo in se bodo poznale, dokler ne bo izginila zadnja sled te zime. Vrli češki in naši fantje so v debelo snežno plast s smučmi vrezali znamenje kakor tisto, ki usmerja naše gledanje in naravnava naša pota v strnjen vzvišen cilj...

Naši veliki smučarski dnevi se oddaljujejo v preteklost. Pred nami je le še spomin in vedno bolj zaokrožena slika prireditve. V naših kronikah je zapisano: dne 11. II. 1938. je preko zasneženega pobočja v Črnem vrhu prvokrat manifestativno zdrčal fant katoliške, prosvetno-sportne organizacije »Zveze fantovskih odsekov«.

*

Prva nagrada dr. Korošca za tekme
v Planici.

Pričeli smo z veliko tekmo.

Preteklo jesen se je sestalo na Dunaju zastopstvo ZFO z zastopstvom češkoslovaškega Orla zaradi dogovorov za letošnji mednarodni tabor na Stadionu. Ob tisti priliki so sklenili napraviti uvod v »stadionske dni« s smučarskimi tekmami za slovansko prvenstvo. Čehi so obljubili, da bodo poslali k nam tekmovalno moštvo. Vprav ko sem v »Dopisih« objavil kratka navodila za tekmovalni trening in opozoril na interno tekmovanje Zvezinega obsega, pa so prinesli z Dunaja nov sklep, ki me je potegnil v priprave za našo prvo mednarodno zimsko-sportno prireditev. Reči moram, da je bil ta sklep preuranjen, ker ni bil v skladu z razvojem organiziranega smučarstva v naših vrstah. Kljub temu je prireditev v splošnem nad vse pričakovanje dobro potekla. Organizacijska izkušnost in disciplina sta pripomogla, da se je zgodilo nekaj, česar prav nihče ni pričakoval.

Po prihodu odposlanstva z Dunaja, ki je prineslo idejo in že obenem načelen dogovor za I. slovanske smučarske tekme, smo na prvi sledeči seji tehničnega odbora ZFO pri določanju termina, kraja, obsega in načina tega tekmovanja mogli le ugotoviti, da poznamo med svojim članstvom samo nekaj izšolanih in izkušenih zimsko-sportnih organizatorjev; tekmovalca pa, izven onih, ki se aktivno udeležujejo v raznih klubih, ne poznamo nobenega. Zaradi tega se je pojavilo vprašanje: ali naj bodo tekme z nastopanjem samih novincev, ali naj se pritegnejo tudi oni člani fantovskih odsekov, ki so verificirani za razne klube. Značaj prireditve, kot mednarodne, je iz razloga kvalitetnega in kvantitetnega jamstva narekoval rešitev po slednje navedenem vprašanju, namreč, da se pritegnejo k tekmovanju tudi verificirani tekmovalci raznih klubov, kateri so seveda hkrati člani fantovskih odsekov. Posledica te živahne možnosti tekmovanja je bila, da se je prijavilo k tekmovanju v številni Češke Orle: 87 tekmovalcev iz 21. fantovskih odsekov. Bili so to fantje iz 11. gorenjskih, 1. štajerskega (mariborskega) in 9 odsekov iz Ljubljane in njene okolice. Razume se, da so bili številčno najmočnejše zastopani gorenjski fantje. Pogrešali pa smo fante iz zasavskih in notranjskih odsekov, dasi je za te kraje znano, da je v njih smučanje zelo razvito in da so to zimo tudi imeli kolikortoliko ugodne snežne prilike. Navedeno število prijavljenih tekmoval-

Slavnostno okrašena koča ASK Gorenjca (tekmovalci so si privoščili kratek odmor).

cev, v številni Čehe, se je po posameznih disciplinah takole razdelilo: za smuški tek na 15 km, se je prijavilo 39 fantov; za skoke na 25 m. skakalnice se je prijavilo 18 fantov; za skoke na 45 m. skakalnice se je prijavilo 26 fantov; za smuk se je prijavilo 50 fantov; za slalom se je prijavilo 50 fantov.

Razen nekaj izjem so se vsi prijavljeni tekmovalci tudi udeležili. Ako prištejemo še nekaj tekmovalcev — gostov, ki so tekmovali obenem z našimi, toda izven konkurence pri teku in obojnih skokih, potem je tekmovalo na našem I. slovanskem in Zvezinem smučarskem prvenstvu okrog 200 tekmovalcev.

Med pripravami so se pojavile težkoče.

Zaradi skupnosti smo pri tekmovanju zlasti poudarili načelo solidarnosti. To se pravi, da se je za vsa važna prvenstva odločilo tekmovanje v moštvih tako za slovansko kot Zvezino prvenstvo. Le zaradi obstoječih navad in za podkrepitev osebne ambicije so bila za posameznike določena tudi prvenstva v disciplinah.

Pri odločitvi tekmovanja v moštvih se je pojavilo težavno vprašanje natančnih določitev reprezentančnih tekmovalnih vrst. Po obsegu tekmovanja je bila potrebna reprezentančna vrsta ZFO in vrste sodelujočih podzvez, in to za vse štiri smuške discipline. Reprezentančno vrsto in vrsto gorenjske podzveze za obe alpski disciplini ne bi bilo težko določiti, ker smo imeli med jeseniškimi fanti takih moči na izbiro. Skrbi nam je povzročala norveška kombinacija, tudi klasična imenovana, koder nismo mogli niti o enem fantu nekaj približnega reči, kako se bo izkazal. Za izbirne tekme pa ni bilo časa niti prilike, ker so same priprave za to prireditev vse sodelujoče do skrajnih možnosti zaposlile, in poleg tega v večini krajev, koder bi se morale take tekme izvesti, ni bilo snega. Zavoljo tega smo izbrali način odprtega tekmovanja preko obeh prvih disciplin vsake kombinacije. Tako so rezultati smuka določili reprezentančno vrsto za alpsko in rezultati teka enako vrsto za klasično kombinacijo. Nasproti Čehom, ki so bili vezani na najmanjše predpisano število tekmovalcev, je bilo to sicer krivično, praktično pa ni imelo nikake veljave. Iz morebitnih možnih izbirnih tekem bi mi že tako izbrali prav to postavbo, kot se je na kraju samem izmed vseh tekmovalcev izločila. Prepričan sem, da nam bratje češki Orli radi tega našega zasilnega ukrepa niso zamerili, saj so sami videli, da smo se mi kot smučarji prvič sešli in zavoljo tega drugače storiti nismo mogli.

Drugo in težje vprašanje, ki se je med pripravami pojavilo, je bilo dogovarjanje in sporazumevanje med ZFO in Jugoslovansko zimsko sportno zvezo (JZSS). Prvi dogovor, ki sem ga v imenu ZFO z upravljaljočimi organi JZSS sklenil, je bil prav ugoden. Po tem dogovoru bi se naša

prireditev štela za propagandno. Verificiranim tekmovalcem bi se zaradi tega startanje izjemoma dovolilo. Ta oblika JZSS-ovemu pravilniku o tekmah bi sicer ne nasprotovala, dasi bi ne bila povsem v skladu s tendenco teh pravil. Zato se uprava JZSS-aveza po došli FJS-ini okrožnici ni upala ostati pri sklenjenem dogovoru, ampak je od nas zahtevala popolnejšo obliko. Pri nadaljnih pogajanjih in sklenitvi drugega dogovora nisem mogel sodelovati. Po končanih tekmah mi je ostala neznana celo ena izmed točk dogovora, katera se ni izpolnila in bo v glavnem prav na tej osnovi najbrž izrečena kazen zabranitve startanja vsem, na naših tekmah sodelujočim verificiranim tekmovalcem. Šlo je namreč za zahtevo, da morajo biti vsi tekmovalci na novo včlanjeni fantovskih odsekov verificirani, torej tudi oni, ki so se posamično iz raznih odsekov prijaviли za tekme in so na njih prvič nastopali.

K pripravam spada tudi dogovor s Čehoslovaki, zato je še nekaj besed o tem.

Ker so morali gostje od alpske kombinacije odstopiti, je bil omenjeni dogovor površen. Na dunajskem sestanku bi se morali zastopniki obeh organizacij do podrobnosti seznaniti z obojestransko kvaliteto tekmovalcev ter z razvojem posameznih disciplin na tej in na dunajski strani. Na tak način bi Čehi vedeli, s kom imajo opraviti in na kaj se morajo pripraviti, mi bi pa vedeli, kakšne proge smemo pripraviti, da bodo ustrezale zmoglosti udeleženi gostov — v mislih imam namreč »smuk« in »slalom« progi, kateri sta bili odločno preveč »zabeljeni«. Sramota, ki iz zgoraj omenjenega odstopa izvira, ne pada nanje, pač pa na nas kot prireditelja.

Toliko o pripravah. Prihodnjič pa o poteku tekem in uspehih. (Dalje.)

Cerkev naša voditeljica

(Iz knjige »Vzori slovenskih fantov«.)

Ker trdnó verujemo v Boga, hočemo iskreno spoštovati tudi tisto veliko ustanovo, ki nas že tisočletja uči svetlih verskih resnic, katoliško Cerkev. Od Boga je ustanovljena ta nadnaravna družba za zveličanje naših duš. Cerkev je mati narodov in tudi mati slovenskega naroda. Saj nam radodarno posreduje najvišje življenjske vred-

note, nauk o Bogu — Očetu, Sinu in Svetem Duhu. Oznanjuje vero v Kristusa — Odrešenika, po nji in njenih zakramentih smo včlanjeni živi udje božjega kraljestva, po nji smo postavljeni na skalo Petrovo, po nji živi v nas Kristus in božje življenje milosti. Po Cerkvi postaja mečna naša mladost.

Cerkev je prižgala žarko luč božjih na-

ukov našemu narodu, ko je še taval brez ciljev v poganski temi, po svojih velikih apostolih pa nam je tudi poklonila prvo prosveto. Veliki naši verski apostoli so bili tudi svetilniki izobrazbe našemu ljudstvu, od škofa Modesta († ok. 763.) in slovanskih bratov Cirila († 869.) in Metoda († 885.), prvih neumornih sejalcev na božjih njivah Slovencev, preko škofa Hrena († 1630.), odločnega obnovitelja katoličanstva v protestantski dobi, do velikega narodnega prepoditelja Slomška († 1862.), gromkega kladivarja Mahničiča († 1920.) in neustrašenega borca Jegliča († 1937.), našega poslednjega božjega glasnika.

Cerkev nam je tudi spoštovana predstavnica božje oblasti. Škofe poslušamo, ker nam Bog po njih govori. Cerkev je Zvezi fantovskih odsekov varna voditeljica v vseh verskih in

npravnih stvareh, pa tudi v prosvetnih, gospodarskih in socialnih stvareh nam je nje-no mnenje odločilno. Tu velja za nas načelo brez pogojne pokorščine. Čeprav je Zveza fantovskih odsekov svetna organizacija, vendar hoče tudi vse svoje svetno vzgojno delo opravljati v najožji zvezi in sporazumu s škofoma in dušnimi pastirji. Saj je Cerkev po svojih 2000 letnih skušnjah in po svojem božjem poslanstvu najboljša vzgojiteljica narodov v vseh časih. Naši fantovski odseki tudi niso uradna fantovska KA, a zvesto ji hočemo služiti in jo podpirati pri delu za zveličanje fantovskih duš. Posebno hočemo vneto sodelovati z vsemi sredstvi, da se prosvetno, gospodarsko in družabno življenje slovenskega naroda oblikuje po katoliških npravnih in socialnih naukih.

Trije božji fantje

J. G. Oberkoffler. — Poslovenil Janez Pucelj.

Mežnarski hlapček.

(Nadaljevanje.)

Preprosti smisel male zgodbe je ganil fantiču srce. Bil je, kakor kadar posije sonce iz viharjih oblakov. Krištof se je v srcu srečno smehljaj, pa nedolžno veselje se mu le ni upalo na obraz, zakaj Zalarica je spet stežka nadaljevala:

»Za tvojega očeta sem dala kovati železen križ. Eno leto po smrti sem ga naložila na kolca in ga peljala na Križno goro, v Hrovačo. Skoraj tri dni sem hodila. Usnjen jermen vozička mi je rezal v rame. Nisem se zmenila za to. Hotela sem izkazati možu zadnjo ljubezen. To so ti pripovedovali tudi drugi. Marsikaj morda prezgodaj. Za te velike sence si bil premajhen, da bi se bil mogel izmotati iz njih. Tako je obviselo to in ono na tebi. Da bi nosile sence, ti rame še niso dovolj močne. V sence se šestokrat zagrinja Bog. Misli vselej na to! Na Križni gori so govorili okrog, da sem prišla s križem za Bogarjev grob. Neznani moški, rekli so mu Stefan Kovnikar, mi je pomagal postaviti križ. Menda je kovač na Križni gori. Vprašal me je po tebi, ni pa sicer rekel nobene besede. Ko sva delo dokončala, sva pokleknila na grob. Naj moli naprej, sem velela. Da ne more, mi je zdrto odgovoril. Da je Bogarja dobro poznal in da mu njegova grozna smrt bega glavo, kadar pomisli nanjo. Nato je

vstal in mi dal usnjeno možnjo. Tega ne ve nihče. Ti boš izvedel zdaj. V možnji je bilo deset goldinarjev. Te naj dam tebi, kadar pojdeš prvič s križi na Križno goro, za popotno. Nato je Kovnikar odšel. Čuden možak, sem si mislila, mora imeti dobro, toda robato srce. Pri ljubezni do mrtvega je prošil, naj ti dam denar.«

Lucija je stopila spet k omari in vzela iz malega predala možnjo iz rumenega usnja. Pesmarico je položila predse na mizo in na pesmarico možnjo.

»To je vse, kar ti morem dati za tvojo prvo križevno pot na Križno goro. Tudi očetovo torbo iz teletine za popotnico snemi s stene, ko odideš h Kališčarju. Je že pozno in jutri je pepelnica sreda.«

Krištof je dihal globoko.

»Je to tisti Kovnikar, ki pravijo romarji o njem, da vsako leto čaka v gozdu na Križni gori, povprašuje ljudi po vas in meni in gre potem z njimi do groba in moli in poje?«

»Saj, tisti je. Vse ga pozna. Nihče se mu ne čudi, kako čudne navade ima. Je mož, ki ima pač svojo posebno pot k Bogu. Pri tem pot vidimo, pri drugem je ne vidiš.«

»Bom tedaj tudi jaz srečal Kovnikarja?«

»Boš ga.«

»Mati, draga mati, kaj naj mu rečem?«

Lucija in Krištof nista več dolgo sedela v izbi. Fanté je vzel usnjeno torbo, dejal pesmarico, prstan in možno vanjo in si ovil usnjeno oprto okrog desne. Na poti proti hiši na Brezju se je komaj še samega sebe poznal, kajti mislil je, da se mora tolažiti s tem, da je križeva pot na Križno goro še v daljni dalji in da je še dosti tednov do tedaj.

Ljudje na Brezju so bili šli že spat. Niso skrbeli za Krištofa, kajti Kališčar je rekel, da je pač pri materi.

O tem, kar je dečko izvedel novega, ni izdal niti besede. Mati mu je to posebej položila na srce. Tako je šel v hram in spravil reči v skrinjo.

Preplašeno srce mu ni še našlo miru. Sanjalo se mu je, kako gre na Križno goro in kako se kotali za njim očetova svetovna krogla, zdaj neznansko velika. V nji se kotali pesmarica, iz katere kličejo glasovi, se kotali očetovo pisanje, ki tolče svetovni krogli ob stranice, se kotali usnjena torba, da udarjajo srebrni goldinarji obupno v zmedenem ropotu drug ob drugega, in se kotali prstan, ki je vanj ovita črna, frfotajoča ruta.

II.

Na večer pred Kristusovim vnebohodom je spekla Kališčarica belega kruha in pripravila popotno za Krištofa in tri hlapce, ki poromajo jutri s križi na Križno goro. Kališčar je dal vsakemu po dva goldinarja. Popotnica je bila obilna. Zato naj bi potem tudi zares pošteno molili za dobro leto pred Materjo božjo dobre letine. Vojvoda križeve poti je bil po smrti Bogarja Kozma Kamenar, ki so mu rekli tudi Trdan. Njemu je izročil Kališčar mežnarskega hlapčka za pomočnika. To je bila pravica cekmoštra od svetega Martina.

Krištof je šel popoldne po večerni k materi.

»Tri goldinarje, ki sem jih vselej dala Trdanu, dam zdaj tebi. Daj za tri maše za očeta, eno na Križni gori in dve v Hrovači. Ta dva goldinarja daj vboga jme v votlini pri Materi božji dobre letine. Povej Trdanu, da ni to nobeno nezaupanje, temveč da si zdaj ti sam fanta dovolj. Glej, da ne izgubiš denarja. Sem si morala pritrgovati zanj. Boš vzel torbo s seboj?«

»Bom, ampak ne vem, čemu.«

»Vzemi jo! Če boš videl v Trgu kakšno dobro žepno uro, naj ti kakšno pokažejo, jo kupi. Ne moreš biti brez nje, saj si mežnarski hlapček. Trdan pa naj gre s teboj v štacuno. Več kakor pet goldinarjev ne sme biti. Zato pa izroči polovico proštu na Križni gori, spet za maše za duše v vicah. Si boš zapomnil?«

»Nobene ure si ne bom kupoval, mati. Ka-

liščar je dejal, da mi jo bo podaril, še preden se prične leto.«

»Potem naredi z denarjem, kar ti bo velel angel varuh. Ne bi pa rada, da bi se moral sramovati, kako si ga porabil, če bi te Kovnikar vprašal.«

»Ne, mati, sramovati se mi ne bo treba. Premišljam že tedne sèm, deset goldinarjev dam za maše za očeta. Nekaj denarja dobim na roko od mežnarja. Več ne bom potreboval.«

Nato je naredila Zalarica fantu križ in je bila zadovoljna v srcu.

»Vse se bo dobro izteklo.«

Ob tej tolažbi se je fant vzravnal. Gotovo se bo vse lepo izteklo, če pravijo mati, zakaj tudi strah pred križevno potjo, ki se ga je bil polastil tisto noč pred pepelnico sredo, je zadnje tedne bolj in bolj bledel.

»Ne, ne, mati, vse se bo dobro izteklo. Pesmarico, ki je v nji očetovo pisanje, vzamem tudi s sabo.«

Zrla sta še nekaj časa na klopici pred vrati, kako so šli po nebu oblaki. Bilo je sredi majnika. Nežno lističje je klilo iz jelševih vej. Gori na groblji je bilo slišati otroke, kako se smejejo: plezali so po starem, sivem kamenju ali so si majini piščali iz muzevnih leščevih in jelševih šib. Kmalu so zadoneli jasni žvižgi v mlado jutro. Zdaj pa zdaj je šel starec ali sključena ženica proti cerkvi molit za odpustke. Mlada dekleta so posedala na ozarah. Niso dosti govorile. Sem pa tja so poskušale peti. Rade bi bile šle za križi. Ne, ne, ne smejo.

»Zrastel je, Bogarjev Krištof,« je rekla Drobničeva Ana tovarišici. Fant je korakal vprav čez most proti brezovi trati. Smejala se je, komaj šoli odrasla, kakršna je bila, z drugimi deklički. »Laženke, zapojte!«

Dve dekletki iz Lazov in dve iz Otavic so zapele prastaro majniško pesem.

*

Ob dveh zjutraj so odrinili božjepotniki od Svetega Petra in tisti od Svetega Jakoba in bili ob treh blizu Svetega Martina. Tam so se sešli s Potočani. Ob štirih je bila sveta maša in nato se je začela križeva pot. Belo banderce so nesli šentpeterci blizu duhovnika, ki ga je vselej preskrbela fara Svetega Martina. Rdeče potoško banderce s svetim Martinom in svetim Janezom, božjim krstnikom, je vihralo pred procesijo. Zbralo se je do štiri sto moških. Marsikateri izmed njih je bil že desetkrat na Križni gori. Dokaj delovnih ljudi je šlo sklonjenih, toda v srcu pokonci v molitvi in zaupanju do božje Matere. Imajo doma otroke, posle, živino in njive. Vse to potrebuje blagoslova.

Glasno je donela molitev v rano jutro. Tisti, ki so molili naprej, so bili pevci v večglasnem zboru: Joras France, Grabnar, Prpar iz Šentpetra in Knap iz Šentjakoba. Ti štirje so natanko vedeli, kje glas močno odmeva. Tam so povzdignili glasove tako silno, kakor da morajo na Križni gori že zdaj slišati, da prihajajo Potočani. Pa bo treba še deset ur. Marsikdo si je sezul čevlje na prašni cesti, zakaj noge so ga začele boleti. Ni čuda, starci so že prehodili dolgo življenje, mladi pa še niso bili vajeni potov, ki peljejo skozi toliko vasi. Kosi pota, kjer so prenehali moliti, so bili določeni. Trdan jih je izkliceval z besedo: Odmor! Kjer je bila cerkev, so jo obiskali v vsaki vasi. Trdan je dal zvoniti, ko so prišli in ko so odhajali, in našgati sveče na oltarju.

Duhovnik Jurij Fik je dal blagoslov s srebrnim križem, ki je imel v zlato vdelan košček Kristusovega križa. Križ je visel Fiku na belem platnenem traku okrog vrata. Trdan je dal zvonarjem napitnino, mežnarju dar za trud in cerkvi darilo za vosek. Tako v vsaki cerkvi. Za vse je bil določen natančen znesek. Denar so prispevali moški vseh treh sosesk. Tudi je bilo določeno, kje je treba počivati, kje gredo v gostilno in kako dolgo ostanejo tam. Trdan ni hotel, da bi odstopili od šege in navade. V mnogih cerkvah so peli tisti štirje, ki so molili naprej, prastare pesmi za križev pot. Petje, lepe moške glasove in pretresljive pesmi so ljubili tako, da so ljudje hiteli v cerkve, kadar so prišli križi iz potoške doline.

(Dalje prih.)

Iz vseh krajev sveta

Katoliška filmska družba na Angleškem je osnovala svoje združnice na Irskem, v Avstraliji in Novi Zelandiji. Družba ima namen ustanoviti mednarodno Katoliško filmsko zvezo, ki bi vsem deželam posredovala dobre filme.

Sovjeti so v Vladivostoku spustili v morje podmornico, ki odrine 800 ton vode in ji je ime — »Ateist«!!!

Izredno število smrtnih kazni v Rusiji. V severnem Kavkazu so ustrelili šest uradnikov komisariata za poljedelstvo, ker so jih obtožili protirevolucionarnega delovanja. V Svedrolovsku je tudi bilo obsojenih na smrt pet uslužbencev oblastne kmetijske uprave zaradi očitane jim sabotaže. V kraju Samare so obsodili na smrt ravnatelja neke farme za svinje.

Pisma škofov USA. Episkopat Zedinjenih držav Severne Amerike je poslal posebna pisma episkopatu v Nemčijo in episkopatu na španskem, v katerih svečano obsoja novo poganstvo, boljše vizem in protiversko gibanje na španskem.

Vojno sodišče v Leningradu je na smrt obsodilo leningrajskega pravoslavnega škofa Benedikta Plotnikova, ki ga je šef leningrajske GPU v neki knjižici že pred meseci obtožil, da organizira protisovjetsko propagando. Po osem mesečnem zaporu so ga še z devetimi drugimi duhovniki ustrelili.

Verouk v braziljskih šolah bo po najnovejšem šolskem zakonu temelj vsega pouka v vseh predmetih, ki se poučujejo v šolah, in v vseh razredih tako, da bo ta najvažnejši

predmet podlaga vse družabne in narodne vzgoje braziljske mladine. Tudi general Franco hoče vrniti v vse španske šole verouk, ki so ga iz njih izgnali socialisti in komunisti — ljudska fronta.

Tretja internacionala (komunizem) doživlja na španskem bankrot. Ze več kot tri četrtine španske dežele je osvobodila Francova vojska od rdeče vlade, ki jo vodijo sovjeti iz Moskve. Sedaj je že vsemu svetu jasno, da je nesreče, ki je zadela špansko in jo tare že skoro dve leti, kriva Rusija in njeni evropski agenti. Pa gre njena moč na španskem h kraju. In šla bo tudi drugje, ako Bog da. Bog bo osvobodil »matko Rusijo«. Zaenkrat pa še dopušča v svoji neskončni Previdnosti zlo na vzhodu in zahodu Evrope. Pač zato, da te ljudi pozneje še bolj priveže nase.

Legija Kristusa Kralja. To je nova organizacija, ki jo je zamislil Most Rev. Francis C. Kelley, nadškof v Oklahoma City — Tusa. Legionaši se morajo s častno besedo zavezati, da jim bo Kristus vzor življenja, da bodo sami zvesti podaniki Kristusa Kralja in si viteško prizadevali, širiti njegovo kraljestvo. Na te dolžnosti jih opominja posebna molitev, ki jo morajo vsak dan moliti. Organizacija je zamišljena na splošno krščanski, ne samo katoliški podlagi. Sprejema v svoje okrilje tudi krščanske drugoverce. Zaenkrat bo delovala v mejah imenovane nadškofije. A če se bo tam dobro obnesla, kar upamo, se bo razširila po vsej Ameriki. Morda je to prva zarja velikega dne, ko bo krščanska Amerika vabila ostali krščanski

svet na kongres Kristusa Kralja, ki bo v svoji veličini prekašal vse dosedanje.

Vernost na Madžarskem. Madžarsko podeželsko ljudstvo je deloma še zelo verno in pobožno. Starih lepih verskih običajev se še trdno drži. Tako n. pr. šteje takega, ki eno ali dve nedelji po nemarnosti ni bil pri sv. maši, za garjevo ovco, ki se je je treba ogibati. To je še odmev postave kralja sv. Štefana, ki je zanemarjenje nedeljske sv. maše obsojalo kot državni prestop in ga kot takega kaznovala. O božiču so po madžarskih vaseh še v navadi »žive jaslice«. V postnem času se vijejo po vaseh pasijonske procesije; Blagoslov zemlje spomladi je pravi ljudski praznik. Enako je ljubezen za patrono Madžarske globoko ukoreninjena v srcih preprostega naroda.

Za koga ni pomiloščenja. Po vesteh iz Moskve je bila za dvajsetletnico komunistične Rusije v načrtu tudi amnestija. Šef GPU Ježov pa je proti temu ostro nastopil, češ da Zveza sovjetov v današnjih priilikah ne more dati nikakega pomiloščenja. Če pa že vlada hoče koga pomilostiti, potem morajo na vsak način biti od pomiloščenja izključeni: 1. tiste osebe, ki so bile obsojene zaradi trockizma ali zaradi vohunstva; 2. duhovniki in drugi verni ljudje, ki tiče v temnicah zaradi delovanja proti brezbožnemu gibanju!

Za versko šolo. »Boj za šolo pomeni boj za krščanstvo. To je boj za Kristusa in v tem

boju ne bomo nikdar popustili, pa če bi to terjal od nas kakršenkoli pruski minister! V tem boju bo prav gotovo podlegla današnja šoiska politika, ki jo danes ta dan vodijo pri nas in drugod po svetu. Naj nam dá Bog milosti in moči, da bomo zmerom sodelovali v tem boju in tudi zmagali.« — Tako je pisal o verski šoli odlični bojevnik za pravice nemških katoličanov **Windhorst**. — Podobno se je v Nemčiji izjavila proti brezverski šoli neka žena iz tehle vzrokov: »1. Ker sem rimsko-katoliške vere in zato ne morem zeleiti, da bi se moji otroci vzgajali v duhu novega poganstva. Od tega novega poganstva do stvarnega kulturnega boljševisma je namreč samo korak. 2. Zaradi svojega nemškega narodnega stališča. Ne morem in tudi nočem pomagati, da bi se izpolnilo tisto, kar že desetletja hočejo komunisti.«

Posnemanja vredno!

Profesura brezboštva. V Rusiji so prišli že tako daleč, da imajo na vseučiliščih že posebne stolice za brezboštvo. In sedaj poročajo iz Moskve, da je vlada odredila, da morejo te stolice po ruskih vseučiliščih prevzeti samo člani komunistične stranke ali pa tisti, ki so res organizirani v brezbožniškem gibanju. Imenovanje za profesorja ateizma more doseči samo tak, ki se javno in z uspehom udejstvuje v boju proti Bogu in vsemu božjemu, in to samo v soglasju z glavni svetom brezbožniškega gibanja. Prvi naslov profesorja so brezbožniki dali svojemu voditelju Jaroslavskemu.

MED SLOVENSKIMI FANTI

JEZICA

Naš odsek se je kakor mnogo drugih že v preteklem letu osamosvojil. Šteje okrog 35 rednih članov. Na občnem zboru je podal račun svojega dela in uspehov.

Imeli smo tedenske sestanke in športne vaje. Udeležili smo se raznih taborov: v Tacnu, v Trnovem, v Mengšu, v Moravčah in drugje. Na taboru slov. fantov in mož v Celju smo tekmovali in dosegli drugo mesto v nižjem oddelku. Dobili smo plaketo in nekaj diplom.

Na sestankih obravnavamo snov za tekme, razen tega so pa na sporedu še sestavki članov in razne zanimivosti, ki skrbje za to, da sestanki niso dolgočasni.

Mnogo članov deluje pri dramatskem odseku K. P. D., s katerim skupno delamo v prosveti. — Športne vaje so dvakrat tedensko in so namenjene za splošno telovadbo in

gimnastiko ter za orodno telovadbo. Pripravljamo se za akademijo, ki bo marca, in za tekme, ki bodo na Stadionu.

Skupno s Kat. prosv. društvom smo lepo praznovali 8. dec. Nastopili smo s članskimi, mladčevskimi in naraščajskimi prostimi vajami ter na bradli.

Raznih težav, kakor pomanjkanje discipline, točnosti in podobnega tudi pri nas ne manjka, vendar pa bomo tudi to odpravili; treba je samo odločnosti in dobre volje, ki vodi do uspeha! — Bog živi!

Hvastija Franc.

SMARTNO PRI SLOVENJGRADCU

Mnogi izmed fantov niti ne vedo, da je tudi v Smartnem fantovski odsek. Dasi je že pol leta, odkar je bil ustanovljen, vendar še ni bilo nobenega glasu od nas. Od 24. septembra 1937. leta že delujemo pri nas z vso vnamo.

Sestanke imamo določene enkrat na teden. Vodi jih duhovni voditelj g. kaplan Časi Franjo. Na sestankih obravnavamo socialno ekonomijo (za tekme) in predavanja iz knjižnice »Fantovski sestanki«. Telovadne ure pa imamo dvakrat na teden, ki se jih prav pridno udeležujemo. Naš telovadni odsek šteje 11 rednih in 12 podpornih članov. Tudi mladi naraščaj je precej živahen. Mladci imajo tedenske sestanke, ki so obenem zvezani s telovadbo.

Sedaj v zimskem času se prav pridno pripravljamo za nastop v Ljubljani. Vsi se ga že veselimo. — Vsem bratom širne Slovenije kličemo: Bog živi! J. Golob.

FANTOVSKI ODSEK — GORJE

Odprto pismo bratu Toneu.

Dragi Tone!

Zaprta so se vrata. Dom duhovnih vaj vas je sprejel. In v tem domu si izklesal lik svoje bodočnosti.

Tako si nam zapisal v tem listu. Blagor Ti! Izbral si si pot, ki je najboljša in najsrečnejša. Bog bodi s Teboj in Te vodi do zaželjenega cilja, ki si si ga izbral!

Mi pa, Tvoji bratje — prijatelji, se Te bomo spominjali in težko čakali dneva, ko boš prvič stopil pred naš tabernakelj in povzdignil svoj glas: »In stopil bom pred oltar Gospodov...« In potem pot; dolga in težka pot. Toda na tej poti boš imel vodnika in prijatelja, Njega, ki ga imenuješ »Ljubezem«. On, ki Ti je rekel: »Pridi!«. Šel si k njemu in ostani pri njem. Pomni, da je ena rešena duša vredna, da se žrtvuješ!

Pastir si bil v narodni noši na naših taborih. Zivo smo videli v Tebi pastirja, kakršni so bili v nekdanjih časih.

»Pojdi, preteklost!« si dejal. In znova hočeš postati pastir, še bolj častitljiv. Se večja čreda se Ti obeta. Še lepša polja za obdelovanje. Še boljša hrana kot je v ovčarski bajti; še boljše plačilo kot pa srebrni kovanci. Kruh je zate, ki je prišel iz nebes, in plačale Te bodo besede: »Pojdi v veselje svojega Gospoda!«

Spomni se v svoji sreči tudi nas, ki še tavamo po polzki cesti in Ti kličemo: Bog živi!

Tvoji bratje — fantje Gorjanski.

ANTONU BRESKVARJU V SPOMIN!

(HRUSICA)

Ob koncu jeseni je ugasnila luč življenja našemu članu Prosvetnega društva Antonu Breskvarju. V najlepših letih je bil, pa se je moral posloviti od svojih dobrih staršev, bratov in sester, in se preseliti k nebeškemu Očetu, ki ga je najbolj ljubil. Vsem nam je

bil lep zgled, ko je vsak prvi petek in prvo nedeljo v mesecu pokleknil pred m'zo Gospodovo in prejel Boga. Še zadnje mesece, ko je že zelo težko hodil, mu ni bila pot nikdar predolga ali preslaba.

Njegova največja želja je bila, da bi postal duhovnik. Pa mu je njegove želje prekrižala zavrtna bolezen in mu ni dovoljevala nadaljnih studij. Najhuje mu je bilo, ker ni mogel razveseliti svojih dobrih staršev, bratov in sester, da bi stopil pred oltar Gospodov.

Bil je zelo tihega in mirnega značaja. Nikdar ni iskal fantovske družbe po vasi, da bi z njimi vasoval. Pač pa je iskal družbo in tolažbo v cerkvi, pri Bogu. Zato mu je pa tudi ljubi Bog iajšal njegovo bolezen, da jo je tako voljno in potrpežljivo prenašal vsa tri leta. Nikdar ni nobenemu potožil.

Dragi Tone! Ni te več med nami. Volja Najvišjega je bila, da Te je poklical 1. decembra 1937. k sebi. Kako hudo nam je bilo, ko smo se zbrali zadnji večer ob Tvojem mrtvaškem odru in ko so Ti pred hišo zadnjikrat zapeli Tvoji fantje v slovo. Velika je bila bolest v naših dušah, ko smo Te spremljali na Tvoj zadnji dom k večnemu počitku, kjer se je brat Gradišek v toplih besedah poslovil od Tebe. Počivaš pri božjem grobu v Štepanji vasi. Težko nam je, ko Te ni več med nami, vendar pa nas tolaži upanje, da si pri Njem, ki Ti je bil vse. Na svidenje!

CERKNIŠKO FANTOVSKO OKROZJE

Gospod urednik!

Po daljšem času se tudi mi fantje iz cerkniškega okrožja oglašamo v našem fantovskem glasilu. Mi se sicer ne moremo ponášati s tako vidnimi uspehi in tako živahno delavnostjo kakor morda kje drugod, lahko pa rečemo, da delamo in imamo voljo delati, delati tako, kakor se spodobi mladim, navdušenim fantom!

Naj v naslednjih vrsticah navedemo nekaj podatkov iz delovanja naših fantovskih odsekov.

Cerknica: Odsek šteje 25 članov, 15 mladcev in 40 naraščajnikov. Imajo redne tedenske sestanke, posebej imajo pa še telovadbo. V letošnji zimi so v prostorih opuščene elektrarne napravili in uredili odlično telovadnico in zraven tudi prijazno društveno sobico, kjer imajo prosvetne fantovske sestanke. Odbor, izvoljen na zadnjem občnem zboru, obeta po svoji dosedanji delavnosti odseku zadovoljivih uspehov!

Begunje: Odsek ima 30 članov, 12 mladcev in 12 naraščajnikov. Imajo redne tedenske sestanke in telovadbo. Sestanki so zelo živahni. Fantje so započeli akcijo za nabavo

novih krojev, ki jih do sedaj niso še imeli. Pripravljajo se za akademijo, ki bo 19. marca.

Stari trg: Odsek ima 32 članov, 20 mladcev in 15 naraščajnikov. Delajo precej živahno. Imajo redne sestanke in telovadbo. Napravili so si tudi že 8 novih krojev, katerih število se bo letos gotovo še povečalo. Ker bo letos najbrž okrožni tabor v Starem trgu, čaka fante v odseku še mnogo važnih nalog in požrtvovainega dela.

Bloke: Odsek šteje 18 članov, 18 mladcev in 20 naraščajnikov. Imajo redne sestanke in telovadbo, zlasti pa so na Blokah prav dobri smučarji, ker imajo tudi vedno mnogo snega na razpolago. Odsek so ustanovili šele lani decembra, vendar je pri fantih mnogo volje za delo in je upati, da se odsek še prav lepo razvije.

Rakek: Odsek šteje 22 članov, 10 mladcev in 12 naraščajnikov. Marijivo delajo.

Pretekli teden (od 10. do 17. jan.) so bili na sedežih vseh odsekov enodnevni tečaji, ki so bili prav dobro obiskani. Vse delo našega okrožja je sicer še bolj v povojjih, vendar pa je upati, da se bo naša fantovska organizacija še prav lepo razvila in obrodila mnogo dobrih uspehov! — Bog živi!

BARJANSKO OKROŽJE

Meseca novembra je bil okrožni fantovski sestanek na Viču. Načelno predavanje je imel p. Teodor Tavčar. Drugi sestanek je bil decembra v Preserju. Predaval je domači kapijan g. Jenko o slovenstvu. Obeh sestankov se je udeležilo okrog 100 fantov.

26. decembra je sklicalo okrožje izredni občni zbor zaradi izpopolnitve odbora. Novi odbor tvorijo: Berlot Viktor, predsednik; Masnec Jože, tajnik; Šegatin Ivan, blagajnik; Pavlič Jože, načelnik; Jarc Vlado, prosvetni vodja; odbornika: Berlot Bogdan in Zelnikar. Okrožje šteje 10 delavnih odsekov in sicer: Brezovico, Črni vrh, Dobrovo, Ig, Ljubljano-mesto, Polhov gradec, Preserje, Trnovo in Vič.

9. jan. so bile na Kureščku smuške tekme za prvenstvo B. O. Prvak za l. 1937.-38. je postal br. Lipušček Janez, član F. O. Trnovo. Tekmovalo je 12 članov (Sv. Jakob, Vič, Trnovo).

Izid v smuku: 1. Berlot Bogdan (Sv. Jakob) 2,10. 2. Ješe Rajko (Trnovo) 2,18.2. 3. Lipušček J. (Trnovo) 2,46. 4. Krušič F. (Trnovo) 2,56.

Izid v slalomu: 1. Lipušček J. (Trnovo) 2,40.9. 2. Krušič F. (Trnovo) 2,43.18.

Kombinacija: 1. Lipušček J. (T.) 269,74 točk. 2. Krušič F. (T.) 274,40 točk.

IZ BIVSEGA VOJNISKEGA OKROŽJA

(Ob njegovi združitvi s celjskim.)

V mesecih oktober in november se je v celjski podzvezi izvedla reorganizacija okrožij. Vojniško okrožje se je spojilo s celjskim. Vojniško okrožje fantovskih odsekov je bilo v dekaniji Nova cerkev, ki obsega osem far. Po razpustu Orla in Prosvetnih društev se je leta 1934. osnovalo dekanijsko vodstvo Fantovske Katoliške akcije za dekanijo Nova cerkev s sedežem v Vojniku. Tako se je lansko zimo osnoval tudi naslednik: vojniško okrožje fantovskih odsekov. Začetek je bil težak. Osnovali so se poleg vojniškega tudi odseki: Nova cerkev, Dobrna in Frankolovo. Tako je štel vojniško okrožje štiri odseke. Dekanija Nova cerkev ima deloma bolj hribovito lego, dva trga, eno letovišče in na južni strani v spodnjem delu vojniške fare tudi industrijsko delavstvo. Veliko večino pa tvori kmečki živelj. Tako sta telovadbo v skromnem obsegu začela pri nas gojiti dva odseka, in sicer: vojniški in dobrnski. Ta dva sta tudi to leto nastopala na prireditvah. Glavno delo okrožja je bilo, da je spomladi organiziralo okrožne tekme, katerih sta se udeležila že imenovana dva odseka. Točk so dosegli: Vojnik člani 49, prvo mesto, Dobrna drugo mesto.

In v naprej? Telovadba v drugih farah je pač trd oreh; kmečki fantje jo gledajo bolj postrani, pa tudi prostorov ni. Le v Smartnem so razmere dozorele, osnoval se je fantovski odsek, ki bo glede na svojo tradicijo (v l. 1928.-29. se je tu živahno začel gibati Orel) žel še lepe uspehe. Tam so postavili to leto tudi krasen farni dom. Potrebe so največje pač v Vojniku. Vojnik mora kot mejaš celjskega mesta z vsemi silami širiti misel telovadno-športne organizacije. Bil je že v tem poletju v Ljubečni pri Celju sestanek, ki naj bi pripravil vse potrebno za ustanovitev fantovskega odseka v tem delavskem okolju. Takrat so bile še neke ovire, ki pa jih danes ni več. Novo organizirano celjsko okrožje in po njem tukajšnja podzveza naj tu čimprej vrezeta novo brazdo. Zadnji čas se je tudi na Prekorju pri Celju, ki spada istotako pod vojniško faro, osnoval fantovski odsek pri Prosvetnem društvu; v naši dekaniji sedaj najmlajši, ki pa ponosno stopa v naš krog.

Zato pa: pod novim praporom celjskega okrožja, naši stari in novi bratje — mnogo uspeha! — Bog živi!

Vojnik. To je naš fantovski krog, osemnajst let ga že trdno držimo, osemnajst let, oj koliko veselih in bridkih dni! — Take in podobne so nam bile misli, ko smo zadnji dan

v oktobru imeli ustanovni občni zbor fantovskega odseka po novih pravilih. Po zakonu smo postali društvo za sebe, drugega nič. Duh, ideja ne vpraša po formi, oblikuje jo sama in ji kaže poti. — Pa pogledajmo nazaj na prehojeno pot od zadnjega poročila v »Kresu«! Prvo delo pretekle pomladi so bile pač tekme. Skoraj je bilo nekaj omahovanja pri članih, vendar pa smo se jih končno le udeležili. Dosegli smo 49 točk. Z veseljem pa moramo zabeležiti drugi dogodek. Udeležili so se tekem tudi naši mladiči, kar se je zgodilo

prvič v osemnajstih letih. Po tekmah smo nastopali na prireditvah v Celju, v Petrovčah in Konjicah. Na Dolu pri Hrastniku in v Šmartnem pa nas je premagal dež. — Starejših članov je vedno manj in že zori nov rod, katerega naloga bo, da prevzame dediščino starejših fantov. Zato z veselimi upi gledamo na mlajše brate, ki bodo v kratkem stopili v vrste članov in izpolnili svojo nalogo. Treba bo sicer krepko zavihati rokave, da bo sončen in lep, pa res naš ta — jutrišnji dan. — Bog živi! — ar.

NOVE KNJIGE

Mara Husova. Živa plamenica. Mohorjeva knjižnica 99. Založila Družba sv. Mohorja v Celju 1938. Ilustriral Slavko Pengov. — Ob koncu februarja t. l. je izšel v ponatisu roman Mara Husove »Živa plamenica«, ki je izhajal v »Mladiki«. To je življenjski roman gospe Zale, ki je »Živa plamenica«, »goreča plamenica«, ki je po pisateljičinih besedah »gorela tem svetleje, čim bolj so se vanjo zaletavale sovražne sape«. In te sovražne sape so bili strašni udarci usode, ljubezenske tragedije, ki jih je doživela Zala s svojim možem Vranom, inženirjem Kovačem, živinozdravnikom Rudijem in umetnikom-urednikom, bliž so to udarci z njenega doma v zaslužnjem ozemlju, pa z raven bolezen in smrt prijateljice Jožice in še dolga vrsta drugih udarcev, dokler končno po strašnih duševnih bojih, potlačena ob misli na materinsko žrtev, Zala ne najde miru v tihem zavetju preizkušnega zakonskega življenja s sodnikom Vranom. V romanu vidimo prav za prav dva dela, ki sta, skoraj bi rekel, vsak zase celota tako, da je vsa povest naravnost zlomljena v dva dela, ki sta glede na celotno podobo glavne osebe Zale skoraj preveč različna. V prvem delu vidimo pred sabo močno dekle, veselo, živahno, modro, duševno in telesno naravnost idealno popolno žensko bitje, ki odbije z neko vedro življenjsko zrelostjo vse malenkostne udarce in le išče in išče za pravim možem. Uredniku-umetniku se daruje s svojim duševnim izživljanjem tako, da postane celó pisateljica člankov in da ostane za druge može, ki jih mnogo sreča v svoji deklisiki dobi, predvsem le druga plat njene močne osebnosti. V ti razklanosti njene duše vidim usodno krivdo v risanju njenega značaja in življenja. Kajti le tako je mogoče, da se je po razočaranjih nad moškimi, ker v njih ni našla kake globlje duše, le prehitro odločila za zakon s sodnikom Vranom, ki je v njem čutila vsaj nekaj pesni-

škega duha, ki si ga je od moža tako želela. Pa se je kruto prevarila nad njim, »ki je imel navado, meriti vse po želodcu«, česar pa kljub svoji bistroumnosti ni takoj spoznala, in je z njim zabredla v strašno razrvano zakonsko življenje. Ker je torej s to nenadno odločitvijo in s še hitrejšo poroko stopila v življenje zakonske žene premalo premišljeno — saj se je svoj čas sama trdno odločila, da se poroči le iz ljubezni, pa je zdaj to edino pravilno etično načelo sama poteptala — zato jo odsej usoda vedno huje tepe, tepe celó do izmučenosti in popolne resignacije, ki je že prav blizu obupa. Tedaj pa se v nji v drugič prelomi, ko ji materina duša iz daljave govori: »Hči moja, za trpljenje smo rojeni!« In tako postane nazadnje usmiljena Samaritanka svojemu skrušenemu in skesanemu možu, ki jo je vse dotlej tako kruto varal. In take žrtve je pač zmožna le ženska duša! S tem dejanjem se Zala zopet uravnovesi, zopet popravi krivdo svojega prejšnjega zgrešenega koraka. Tako se nalomljeno dejanje in doslej neenoten Zalin značaj zopet popravi. Ta dvojnost v notranji zgradbi romana se kaže tudi v zunanjem slogu. Prvi del romana je zelo idealen, skoro romantičen, v drugem pa je slog realen, mestoma celó naturalističen. V splošnem je pisateljica vse značaje narisala idealno, pa naj so to idealno dobri ali pa docela pokvarjeni značaji, nasploh so ženske osebe dobre in vdane in ljubeče, moški pa sebični razvratneži. V glavni junakinji — tudi to je romantična črta! — je opravičeno celó njeno najbolj nepremišljeno delo, njen najbolj nepremišljen korak, njen skok — ki je bil res skok! — v zakonski jarem z Vranom. Rasla je iz sebe same v dobro, v zlo, pa zopet v dobro, iz česar je nastala po mojem ta razklanost v romanu, namesto da bi rastla le v eno samo od teh dveh možnosti, in to enotno. Sicer pa je napisala Mara Husova s tem ro-

manom dober kos današnjega sveta, zlasti današnje povojne razrvane meščanske družbe in posebej še mladine, »ki so ji odpoved in žrtve malo znani pojmi«. In brez omenjene nalomljenosti bi bila ta podoba sodobne povojne družbe in posebej še Zalina zgodba mnogo resničnejša, popolnejša in tudi literarno tako kvalitetno kakor stilno še boljša, saj je sicer pisana zelo živahno in vseskozi napeto, da jo moraš kar v dušku prebrati. Odlične Pengove ilustracije prav lepo ponazorujejo znamenitejšo dogodke v zgodbi. Knjigo toplo priporočamo. Za ude Mohorjeve družbe stane 21.— din, ozir. 30.— din, za neude pa 28.— din, ozir. 40.— din.

Izbrani spisi svetega Cecilija Ciprijana. Prvi del. Pisma — knjižica »O padlih«. Poslovenil, uvod in pripombe napisal dr. Franc Ksaver Lukman. Zbirka: Cerkvenih očetov izbrana dela. Založila družba sv. Mohorja v Celju 1938. Izdala Bogoslovna akademija v Ljubljani. — S knjižico pisem svetega Ciprijana je začela Bogoslovna akademija v Ljubljani izdajati za Slovence povsem nova dela iz cerkvenega slovstva, izbrana dela cerkvenih očetov, vrsto književnosti, ki je doslej sintetično Slovenci še nismo imeli. Vsekakor odlično in kulturno zelo pomembno delo, pomembno tako za duhovnike, ki bodo dobili v domačem jeziku vpogled v cerkveno slovstvo v prvih stoletjih krščanstva, kakor tudi za vsakega našega izobraženca neduhovnika in celo za preprostega slovenskega človeka, ki bo tako dobil v roke povsem nova slovstvena dela. Vseučiliški profesor na ljubljanskem bogoslovju dr. Lukman nam v prvi taki knjigi podaja cerkvenega očeta Ciprijana, njegovo življenje in delo tako, da nam lepo pokaže delovane prvih kristjanov v severni Afriki v

tretjem stoletju po Kristusu. Knjiga je prav vredna vsega zanimanja naše najširše javnosti, saj se nam z njenim začetkom obeta prekrasna zbirka cerkvenih spisov, ki ne bodo smeli manjkati v nobeni knjižnici slovenskega izobraženstva. Za člane Mohorjeve družbe stane knjiga 27.— din, ozir. 36.— din, za neude pa 36.—, ozir. 48.— din.

Ljudski oder. Izšla je 4. številka V. letnika Ljudskega odra, ki prinaša prav pester spored iger za pobožni in postni čas ter za veliko noč. Posebno pa je številka posvečena prazniku svetega Jožefa in materinskemu dnevju, ki oba obhajamo v marcu. Našim fantom zlasti priporočamo igrice »Razpotje življenja«, ki jo je napisal Maks Jan. Lepa je tudi Vovkova zborna deklamacija »Slovenska mati«. Številko zaključujejo poročila o naših ljudskih odrih in strokovno dramsko slovstvo. Igralskim družinam po naših prosvetnih domovih jo toplo priporočamo, ker jim bo dobro služila pri akademijah in proslavah.

F. J.

VELIKA KONGRESNA KNJIGA

Velika kongresna knjiga o II. evharističnem kongresu v Ljubljani bo letos zopet aktualna, ko se bo maja vršil v naši bližini, v Budimpešti, svetovni evharistični kongres. Knjiga pa ima tudi sicer trajno vrednost zaradi ogromnega števila govorov in predavanj, ki nudijo mnogo gradiva za vsakovrstna predavanja. Misijonska tiskarna ima v zalogi še 75 izvodov, ki jih nudi po zelo znižani ceni: V celem platnu stane 80.— din, luksuzna izdaja z vezavo v usnju in z zlato obrezo pa 100.— din. Opozarjamo, da imamo v resnici samo še teh 75 izvodov. Kdor torej hoče imeti knjigo, naj jo takoj naroči.

Urednikovi pomenki

M. K., Zdenska vas, Dobropolje. Tvoja pesem »Fantje slovenski« še ni zrela za tisk. Misel je v nji sicer dobra, a oblika zelo šepa. Tudi jezikovno bi jo bilo treba zelo opiliti. Morda mi isto snov napišeš v nevezani besedi in mi jo pošlješ. Nikakor pa ne smeš izgubiti korajže, pa se še oglasi!

H. F., Ježica. Tvoj dopis o delovanju fantovskega odseka na Ježici sem, kakor vidiš, priobčil. Tvoje pesmi o materinskem dnevju pa so prišle mnogo prepozno. Pa tudi sicer te pesmi še niso dobre. Ne znaš še lepo zaokrožiti in zaključiti misli, ki jo sicer prav lepo zastaviš. Obenem bi Ti priporočal, če se že poskušaš v ustvarjanju pesmi, da se najprej nekoliko seznaš tudi z oblikovno stranjo, kajti sicer se Ti bo vedno zgodilo, da boš, ka-

kor si sedaj, tudi pozneje namesto dobre pesmi napisal le verzificirano prozo. Ta pa v list, ki moramo nanj paziti, da je tudi na primerni umetniški višini, ne spada. Poslušaj ta moj nasvet, se po njem ravnaj, pa kmalu zopet kaj pošlji!

*

BLAGOSLOVLJENE VELIKONOČNE
PRAZNIKE ŽELITA VSEM SLOVENSKIM
FANTOM, NAŠIM NAROČNIKOM IN
SOTRUDNIKOM TER PRIJATELJEM
UREDNIŠTVO IN UPRAVA »KRESA«!

*

lepo pela, včas pa je imela nekam stisnjen glas. »Nehaj že s cviljenjem!« je dejal Matic, ki se je bil vznak vrgel na posteljo. Marjeta je utihnila. Tedaj je pridrvel Anže. »Pravkar je velik, črn pes prilétel na borjač; tak strašno je grd kot —!« — »Molči, fanté!« je dejal Matic s postelje in potegnil noge k tlom, da bi zacepetal po podu. »Da ga mora zmeraj vrag dražiti,« je zagodrnjal gredoč in noge spet poviekel na posteljo. Mati je zapretila porednežu. »Saj vendar vidiš, da oče ni najboljše volje,« je dejala pomirljivo. »Kaj bi morda malo črne kave s sirupom?« je vprašala Matica, da bi ga spet pripravila v dobro razpoloženje. To je bila najljubša pijača stare matere in kot ona, so jo vzljubili tudi drugi. »Bi morda malo črne kave s sirupom?« je ponovila Marjeta, ker ji ni odgovoril. Matic se je vzel na oba komolca in zakričal: »Misliš, da bom res pil take pomeje?« — Marjeta ga je vsa odrevenela gledala, nato pa odšla iz hiše in vzela dečka s seboj.

Zunaj sta imela opraviti to in ono, zato se pred večerjo nista več vrnila v hišo. Tedaj je Matic odšel. Mati je poslala Anžeta na polje, da bi ga priklical, a ga ni našel. Čakala sta, da je bila jed skoraj mrzla, potem večerjala, a Matica še zmeraj ni bilo. Marjeto je zaskrbelo, poslala je dečka spat in sedla, da bi čakala. Kmalu po polnoči je Matic le prišel. »Kje si bil, dragi?« je vprašala. »Te nič ne briga!« ji je odvrnil in počasi sedel na klop. Bil je vinjen.

Od tedaj je Matic večkrat zahajal v gostilno in se vedno vračal prijat. »Ne držim doma pri tebi,« je dejal nekoč, ko se je vrnil. Pohlevno se je skušala braniti, a zacepetal je po podu in jo prosil, naj molči; če je opit, da je ona kriva; če je slab, da tudi; in če je pohabljenec in za vse življenje nesrečen, potem da je to krivda nje in njenega prekletega mulca. »Zakaj si pa norela kar naprej za mano in se mi obešala na vrat,« je dejal in jokal.

»Kaj sem ti bil žalega storil, da me nisi mogla pustiti v miru?« — »I, sveti Bog me varuj,« je odvrnila Marjeta, »kaj sem jaz norela za tabo?« — »Ti, viš,« je kričal, ko je skočil pokonci in jecljajoče nadaljeval, »ti si tudi na vse zadnje iztaknila, kar si iskala. Jaz pa se zdaj opotekam od enega drevesa do drugega in vsak dan mislim, da si bom kaj naredil. Z najbogatejšim in najlepšim dekletom v fari bi bil lahko živel v izobilju in lahko popotoval povsod, koder sonce sije, da se mi nisi nastavila ti s svojim prekletim mulcem na pot.« Znova se je skušala braniti. »Otroka vendar ne zadene nobena krivda.« — »Če ne boš tiho, te bom premlatil!« In jo je.

Ko je drugi dan prespal svojo pijanost, se je sramoval in bil posebno do otroka kar najbolj dober. A kmalu se je napil znova in potem pretepel Marjeto. In nazadnje jo je pretepal skoraj zmeraj, kadar je bil pijan. Fanté je jokalo in tožilo in potem je nabil še njega. Včasih ga je pograbil tak kes, da je moral ven. Tisti čas se je v njem spet zbudilo veselje do plesa; igral je kot nekdanj in jemal dečka s seboj, da mu je nosil meh. Mati si ni upala očetu kaj reči. »Boga se boj pa slabega se ne uči!« je prosila Anžeta in ga ljubkovala. Toda na plesnih zabavah je bilo kaj prijetno, medtem ko pri materi še zdaleka ni bilo tako. Anže se je bolj in bolj odvrčal od nje k očetu, gledala je to in molčala. S teh plesnih svečanosti je znal mnogo pesmi, ki jih je potem prepeval očetu; v tem se je Matic zabaval in včas ga je dečko pripravil kaj lahko celo k smehu. To pa se je dečku tako silno dobro zdelo, da se je zavzel, naučiti se čim več pesmi; zapomnil si je, katera vrsta pesmi očetu najbolj ugaja. Če pa ni bilo v pesmi nič takega, je sam pridejal in tako se je zgodaj izuril, zlagati besede po godbi. Zasmehljivke in obrekljivke o ljudeh, ki so se povzpeli do moči in blaginje, so očetu ugajale najbolj in dečko je pel té.

(Dalje prih.)

Domača slovenska zavarovalnica je
VZAJEMNA ZAVAROVALNICA
v Ljubljani

v last. palači ob Miklošičevi in Masarykovi c.
 Telefon 25-21 in 25.22.

PODRUŽNICE IN GLAVNA ZASTOPSTVA:

Celje, Maribor, Zagreb, Split, Sarajevo, Beograd.

KRAJEVNI ZASTOPNIKI

v vseh večjih krajih v Jugoslaviji in vseh župnijah v Sloveniji. Proračuni in informacije brezplačno in brezplačno.

LJUDSKA POSOJILNICA V LJUBLJANI

r. z. z neom. z. - Ljubljana, Miklošičeva c. 6,
(v lastni palači)

obrestuje hranilne vloge
najugodnejše.

Novo in stare vloge, ki so v celoti vsak čas
razpoložljive, obrestuje po 4%, proti odpove-
di do 5%.

Vojaki!

Ostanite zvesti veri, narodu in kralju!

V vojaškem stanu naj vas zato stalnospremlja

Vojaški molitvenik

(Spisal bivši vojaški duhovnik župnik Jernej Hafner). Cena 12 din. Na-
roča se v Misijonski tiskarni, Groblje, p. Domžale.

Matere!

Svojim sinovom, ki odhajajo k vojakom, dajte najboljšega spremljevalca
— VOJAŠKI MOLITVENIK! — Ta molitvenik vam bo pomagal sinove
ohraniti take, kakor ste jih vzgojile!